

Ustrahovanje slov. prebivalstva s tanki

Ustrahovanje slovenskega prebivalstva pa so oblasti prakticirale tudi še na drug masiven način: v četrtek so se pojavili v Velikovcu, Štebnu ter predvsem v pretežno slovenski vasi Globasnici oklopniki (Panzer) avstrijske zvezne vojske ter orali globoke brazde po tamkajšnjih travnikih. Pripeljali so se prav blizu slovenskih hiš. Splošna vojaška strategija po svetu je ta, da služijo oklopniki tudi kot moralno orožje: pehoto na bojiščih naj bi ustrahovalo ter demoraliziralo rjovenje oklopniških motorjev. So hoteli oklopniki avstrijske zvezne vojske isto? — Po nekem pismu bralca v KTZ, kjer je avtor opozoril na oklopniške premike. Beograjska „Politika“ je nato povzela to vest. V nedeljo opoldne

pa je koroški vojaški poveljnik brigadir Grund demantiral to vest, češ nobenih oklopnikov ni bilo, ampak samo tovornjaki. Popoldne pa je zvezno ministrstvo za obrambo izdalo tiskovno poročilo, v katerem sploh poskusili niso, da bi zanimali vest o tankih, temveč so dejali, da so bili premiki oklopnikov v sklopu navadnih vaj.

Resnica pa je ta: ob preštevanju posebne vrste so bile na južnem Koroškem tudi vojaške vaje posebne vrste. Vršile so se pod geslom „notranji nemiri“. Več o tej in podobnih vojaških akcijah v eni naslednjih številkih.

Predsednik ZSO dr. Franci Zwitter je na tiskovni konferenci izjavil, da je zvezna vojska, če že premiki tankov niso bili namerni, po-

kazala le malo tankočutja. Osrednji tajnik NSKS Filip Warasch pa je vprašal ob dementiju generala Grunda in potrditvi ministrstva, ali je koroški vojaški poveljnik povedal neresnico ali pa ne ve, kaj delajo njegovi tanki.

KREISKY NA KOLENA

V prvem stališču k minulem preštevanju je dejal Kreisky, da bodo sedaj zopet pogajanja s strankami. Novo v dikciji kanclerja je bilo tudi, da je izjavil, da za večino določil zakona o narodnih skupnostih niso potrebne številke preštevanja. Dolej je vedno govoril v tej zvezi le o tablah. Pri katerih drugih določilih se bo kancler še pokoril KHD?

Slovenci uspeli z aktivnim bojkotom!

- V zgodnjih popoldanskih urah
- preštevane nedelje so dospela
- iz številnih krajev dvojezičnega
- ozemlja vedno nova poročila o
- vedno novih in originalnih obli-
- kah bojkota. Številne variacije
- — večkrat lokalno pogojene —
- niso le pokazale, da so rojaki
- z navdušenjem sledili bojkotu,
- ampak jih je to navdušenje mo-
- tiviralo k številnim aktivnim obli-
- kam bojkota — celo bolj aktiv-
- nim, kot sta priporočali obe
- osrednji organizaciji. Tako šte-
- vilčnost kakor tudi intenziteta
- teh bojkotnih akcij sta preseglji
- pričakovanja NSKS in ZSO. Vse
- te akcije so imele en skupni
- cilj: onemogočiti in osmešiti
- vsako statistiko. Noben resen
- in seriozen statistik naj ne bi
- mogel priznati in označiti šte-
- vilke takšnega štetja kot upo-
- rabljive.

Rojaki po dvojezičnem ozemlju so napram individualnemu in kolektivnemu terorju nasproti bili zelo iznajdljivi. Če so števni mogočnjaki računali z konkretno določeno obliko bojkota ter se pripravili, da bi jo preprečili, so Slovenci v tisti vasi brž izbrali drugo metodo — in jo tudi izvedli.

Zelo priljubljena metoda je bila, da so udeleženci preštevanja dalj časa ostali v celicah kot navadno. Zakaj ne? Odločitev, kateri jezik naj dotični zapiše, je napram zmedeni propagandi strank in Heimatdienstu bila dokaj težka. Šlo je za nemško Koroško, za ponovni plebiscit, za dvojezične napise, za druge manjšinske pravice, ali kakor se je izrazil Heimatdienst, za „privilegije neznatne manjšinice“. Kdo v tej propagandni zmedji more potem pričakovati, da pade odločitev v nekaj kratkih sekundah?

Tako se je pač zgodilo, da so bile celice za dalj časa zasedene. Ker so ostali volilci bili nestrpni — mudilo se jim je domov — so komisije brž uredile nadomestne celice — ali pa so poklicale žandarmerijo. Tajnost volitev v nadomestnih celicah seveda ni bila več zagurana.

Na Radišah je eden od udeležencev štetja ostal čezmerno v celici — kot se je pozneje izkazalo, nad pol ure. Medtem so morali urediti za točilnico — volitev je bila v neki gostilni — nadomestno celico. Tudi v njej se neko dekle ni moglo takoj odločiti. Nato so ho-

teli nadaljevati preštevanje na neki gostilniški mizi. Toda neko drugo dekle je sedlo za mizo ter naročilo kavo, misleč, da je pač v navadni gostilni. Komisija je potem pustila javno glasovati — na mizi, kjer je vsak videl, kaj je dotični udeležec zapisal. Večinoma je

bila to nemščina. Tudi prvotna celica na Radišah ni garantirala tajnosti štetja, kajti za mlečnim steklom je lahko vsak videl, ali je preštevani zapisal križec zgoraj (nemško), ali pa bolj spodaj; predvsem pa, ali je napisal zraven kaj drugega ali vtaknil prazen list ali nekaj

drugega v kuverto. Sploh se kuverte niso dale zalepiti — tako ni bilo garantirano nikjer, da ne bi komisija po končanih volitvah le pregledala, kaj je zapisano na volilnih listih.

Na Radišah se volilne priče Socialistične stranke — koroški Slo-

venci — niso mogle odločiti, da bi se štetja udeležile kot volilne priče in so ta hrabri korak, ki ga jim je narekovala vest, tudi utemeljili pred šefom koroške SPÖ, deželnim glavarjem Leopoldom Wagnerjem.

V Bilčovsu je župan Hanzl Ogris dal poklicati žandarmerijo, potem ko je bila celica zasedena in je bila tudi rezervna celica — za klavirjem blokirana. Komisija se je umaknila v drug razred. Potem, ko so končali blokado, so se volitve nadaljevali tudi za klavirjem, pri čemer je volilna priča Gasser preko piana gledal na volilce, kako se pač zadržujejo.

V Sinči vasi je predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc ob 9. uri dopoldne pred televizijsko kamero oddal zase in za svoja dva otroka prazne kuverte ter nato raztrgal glasovnice. (Dalje na 8. str.)

Libuče, Šmihel: stranišče kot volišče

V Bilčovsu, pa tudi v drugih krajih, so udeleženci štetja bojkotirali ugotavljanje tudi s tem, da so namesto glasovnic vtaknili v kuverto roza-rdeč toaletni papir, na katerem je bilo zapisano, naj Kreiskv, Wagner in Bacher sami plačajo tistih 100 milijonov šilingov, ki jih je vlada porabila za štetje.

V Šmihelu pri Pliberku je neki volilni upravičenec prav tako dalj časa ostal v celici. Ker se je ostalim volilcem očitno precej mudilo, so uredili rezervno celico, ki je

lu zaseden, tako da se je volilna komisija umaknila v kuhinjo gostilne, kjer so bile volitve.

Volišče so zasedli tudi še v Podljablju ter v Slovenjem Plajberku. V bivši samostojni občini Slovenji Plajberk je okoli 30 oseb zasedlo volišče, trije televizijski teami; — avstrijski, zahodnonemški ter ljubljanski — pa so hoteli celotno zadevo snemati.

Vodja volitev, bivši župan Slovenjega Plajberka Waldhauser, pa je prepovedal snemanje z utemeljit-

majorjem Koreimannom na čelu — navzoč je bil tudi župan — so pomirili vodjo volitev ter nadaljevali z glasovanjem. Varnostni organi pa so se prej pomešali še med tiste, ki so zasedli volilni lokal ter jih indirektno prisilili, da so se umaknili, še prej pa so Slovenci izrabili priliko ter povedali glasno volilni komisiji, za kaj gre dejansko pri teh volitvah.

V Selah so odnesli skrinjo

V Selah je štirim slovenskim fantom ob 14.10 uri, ko je večji del tistih, ki so šli na volišče, že volilo oziroma bojkotiralo, uspelo, da so odnesli iz volilnega lokala pred oči celotne volilne komisije skrinjo z glasovnicami. Eden od fantov, 19-letni Nante Olip, je šel na volišče. Namesto da bi svojo glasovnico vrgel v skrinjo, je zagrabil škatlo z 464 oddanimi kuvertami ter tekkel z njo proti izhodu. Tam je predal skrinjo svojemu bratu, ki jo je hotel dati v prtljajnik čakajočega avtomobila. Medtem se je župan Anton Hribernik opomogel od prvega šoka ter stekel za skrinjo. Prišlo je do kratkega pretepa, nakar je župan moral skočiti v stran, ker bi si sicer zažgal hlače: fantje so namreč polili skrinjo, ki se je medtem odprla, z bencinom ter jo zažgali. Nato so se odpeljali z avtomobilom. Na cesti pa so skušali rešiti, kar se je še dalo. Približno tretjina glasov je zgorela, tretjino so odnesle s seboj razne priče tega dogodka, tretjino pa je — več ali manj osmojenih — rešil župan. Z nekaterimi listi pa so se igrali otroci, ki so prav tako začudeno strmeli, kaj se je ravnokar zgodilo. Prva analiza tistih listov, ki so jih dobile v roke priče dogodka, je pokazala, da so Selani čezmerno sledili bojkotu. Od 180 kuvert, ki jih je neka priča pobrala, je bilo 40 takih, ki so imeli volilnice z „nemško“ ter le dve z

oznako „slovensko“. Ostalo je bilo neveljavno.

Selski fantje so dan navrh v spremstvu odvetnika dr. Matevža Grilca šli na deželno žandarmerijsko komando, kjer so utemeljili svoj korak. V slovensčini so poudarili, da so Sele za časa nacizma pretrpele toliko gorja — tudi sorodniki teh fantov —, da je bilo treba ukrepati. Kajti zahteva po preštevanju je zahteva istih krogov, ki so že enkrat hoteli napraviti vso deželo nemško.

Osrednji tajnik NSKS Filip Warasch pa je že v nedeljo popoldan na improvizirani tiskovni konferenci poudaril, da imajo selski fantje vso moralno, pravno in publicistično pomoč obeh osrednjih organizacij.

V Ključarevacu se nihče ni dal štet!

Na Gradiščanskem je bila volilna udeležba prav tako nad poprečjem Avstrije, toda na dvojezičnem ozemlju je bilo izredno malo ljudi na volišče. Na primeru v Ključarevacu ni bilo na volišče niti žive duše ne, v Mjenovem pa od 523 udeležencev le trije. Na prstih so se dali štet tudi udeleženci štetja v Cindrofu, kjer so morali z voliščem celo menjati hišo, ker je po telefonu prišla grožnja, da bo zletela hiša v zrak.

prav tako v najkrajšem času bila zasedena. Ker tudi s tretjo celico ni bilo bolje, so si pomagali s tem, da so preložili volilno celico na stranišče.

Stranišče kot volišče je bilo prav tako urejeno v Libučah, potem, ko se je nekemu volilnemu upravičencu v celici tako dobro dopadlo, da je ni hotel zapustiti. Toda v Libučah je tudi ta kraj splošne človeške potrebe bil kma-

vijo, da televizija ovira potek glasovanja. Snemalci pa se niso kaj prida zmenili za županovo govorenje ter postavili žaromete. Člani volilne komisije so nato izklopili sprva električni tok ter nato celo varovalke, samo da bi zabranili snemanje, vodja volitev pa je poklical žandarmerijo ter boroveljskega župana Woschitzta. Sele ko je dospela močna odredba žandarmerije s sedmimi avtomobili ter

MIRKO KUMER-ČRČEJ:

Zdravniki bodo za kmete dražji!

Pogajanja med Zavodom za socialno zavarovanje kmetov in Avstrijsko zdravniško zbornico o podaljšanju honorarne uredbe, ki se je iztekla 31. avgusta letos, so uspešno zaključili. V ugodnem ozračju vodena pogajanja so prinesla povišanje zdravniških honorarjev poprečno za 11 odstotkov. Novi dogovor bo veljal od 31. marca 1978. Navadna ordinacija pri praktičnem zdravniku bo stala sedaj 90 šilingov (doslej je stala 80), pri nadrobni zdravniški preiskavi bo treba plačati 135, do sedaj samo 125 šilingov. Obiski praktičnega zdravnika na domu se bodo podražili od 125 na 135 šilingov, k temu bo treba dodati seveda še stroške za vožnjo. Te tarifne postavke je predstojništvo Zavoda za zavarovanje kmetov že potrdilo. Sprejeti jih morajo še organi Avstrijske zdravniške zbornice in

Glavna zveza socialnih zavarovalnic. — Ni se pa posrečilo doseči pri pogajanjih, da bi tudi kmetje mogli k zdravniku z bolniškim listom kot drugi zavarovanci. Kmet bo moral tudi v bodoče plačevati zdravnika v gotovini in pošiljati

saldirane račune zavarovalnici, ki mu bo del izdanega zneska povrnila. Skušnja uči, da kmečki zavarovane le redko dobi zagotovljenih 80 odstotkov plačanega zdravniškega honorarja nazaj.

Brežnjev v Beogradu

V ponedeljek, 15. novembra, je prispel centralni sekretar KP Sovjetske zveze Leonid Brežnjev na tridnevni državni obisk v Beograd. Na letališču Surčin ga je sprejel Stane Dolanc, pred Belim dvorcem v Beogradu pa predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito.

Obisk Brežnjeva v Beogradu je vsekakor izrednega pomena za enakopravno in prijateljsko sodelovanje med obema državama. Ju-

goslovanski državniki se zavzemajo za neodvisnost in enakopravnost komunističnih partij in držav, nevmešavanje v notranje zadeve drugih, za popolno samostojnost pri izbiri lastne poti v boju za socializem in pri izgradnji socializma, odgovornost pred lastnim delavskim razredom in ljudstvom, vzajemno solidarnost in tovarišstvo ter enakopravno sodelovanje. Načela, ki so prodrli tudi na letošnji

konferenci komunističnih in delavskih partij v Vzhodnem Berlinu in ki jih je priznala SZ tudi v znani beograjski izjavi. Ne nazadnje izvirajo vsa ta načela tudi iz varnostne konference v Helsinkih. Vsa ta načela so se izkazala za pravilna tudi v medsebojnih odnosih med obema državama in v mednarodnih in meddržavnih odnosih nasploh.

Predsednik Tito in Brežnjev sta se pogovarjala med drugim tudi o popuščanju napetosti v Sredozemlju, saj je Jugoslavija kot sredozemska država močno zainteresirana za mir in neodvisnost vseh držav v tem koncu sveta, o položaju na Bližnjem vzhodu, o dekolonizaciji, o gospodarskih vprašanjih in drugih problemih, ki pretresajo svet. Jugoslovanska stran se je predvsem zavzemala za takšen sistem varnosti, ki bo vse države in narode brez izjeme, ker je mir na svetu nedeljiv, trajno osvobodil vsakega pritiska in grožnje ter jim omogočil svoboden, neodvisen in nemoten razvoj.

Kratke vesti

Z NAPALOM NA KURDSKA NASELJA

Kot se je zvedelo iz poročil kurdskih beguncev, uničuje iraška vlada kurdska naselja z napalom. Številna naselja so že povsem uničena, Kurde ali zverinsko pobijajo ali pa jih nasilno preseljujejo v ravninski svet v Babiloniji, v Kurdistanu pa se naseljujejo Arabci. Cilj iraških šovinistov je, za vedno zatreti upornost kurdskega naroda. To bi jim uspelo samo s tem, da iztrebi ta junaški narod. Doslej se ni zanimala še prav nobena mednarodna organizacija v področju Kurdom. Tako je tudi razumljivo, da se ni oglasila pred OZN nobena država, ki bi nakazala na to tragedijo. Iranci lahko izvajajo politiko genocida „nemoteno“. Orožje in napalm dobivajo iz Sovjetske zveze.

POKOLI V ANGOLI

Angolska vlada posnema v bojih proti upornikom nekdanjo južnovietnamsko vlado. S pomočjo kubanskih vojakov uničujejo vladne čete ozemlje upornih plemen. Sled za vladnimi in kubanskimi četami zaznamujejo razmesarjena človeška trupla. Glavni boji se odvijajo v južni Angoli, kjer ima močno zaslombo Jonas Savimbi, voditelj uporniške organizacije UNITA (Zveza za popolno neodvisnost Angole). Angola dr. Agostinha Neta je popolnoma odvisna od „bratske“ pomoči, ki ji jo nudi v vojakih Kuba in v orožju in denarju Sovjetske zveze. Odnosi s Sovjetsko zvezo so se še poglobili po sklenitvi prijateljske pogodbe, ki poriva Angolo čedalje bolj na raven kolonije.

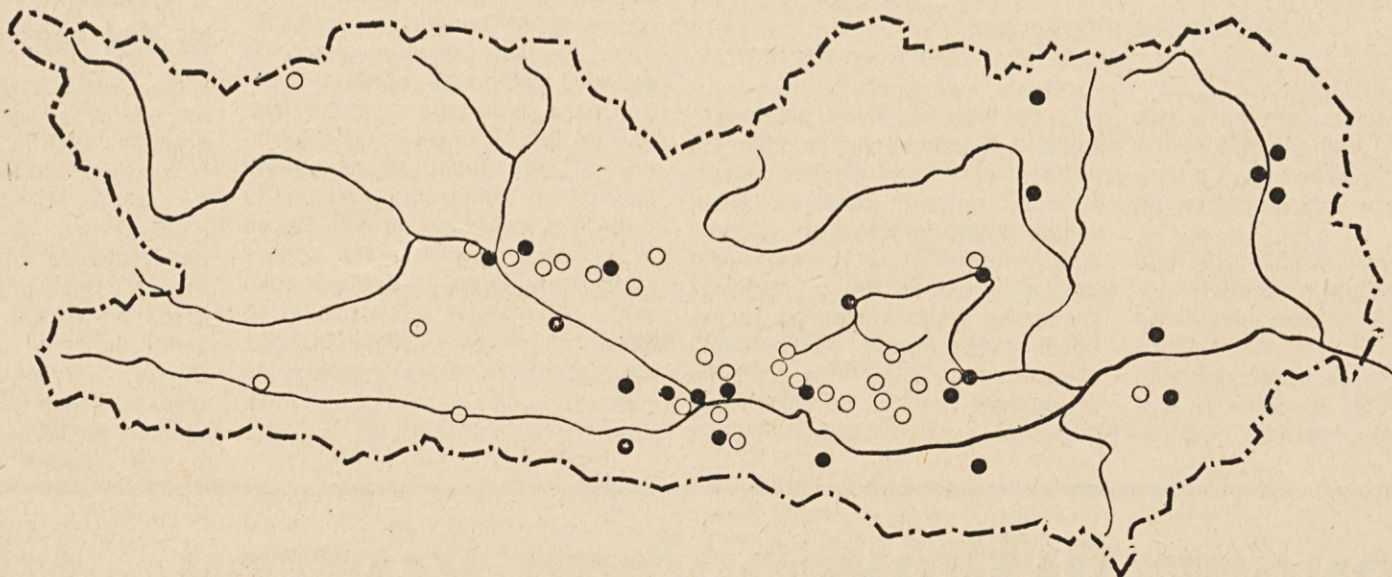
Gospodarsko-socialna podoba južne Koroške

1. Prebivalstvo in delovna mesta

Okraj / Občina po stanju 1973	Število prebivalcev 1961	Število prebivalcev 1971	razlika v %	Število delovnih mest leta 1971
Koroška	495.236	525.728	+ 6,2	190.981
Celovec mesto	75.684	82.512	+ 9,0	48.650
Beljak mesto	47.140	50.993	+ 8,0	25.080
Okraj Beljak	58.890	60.413	+ 6,2	15.392
Št. Jakob v R.	4.173	4.351	+ 4,2	865
Rožek	1.366	1.514	+ 10,7	579
Vrba	6.635	7.527	+ 13,4	2.451
Vernberk	3.023	3.307	+ 9,4	580
Bekštanj	6.375	7.184	+ 12,7	1.932
Podklošter	6.229	6.740	+ 8,2	2.211
Straja vas	1.647	1.598	- 2,9	326
Okraj Celovec	65.297	72.656	+ 11,3	18.505
Sele	951	845	- 12,5	208
Šmarjeta v R.	1.127	1.126	0,0	209
Borovlje	7.282	7.680	+ 5,5	2.525
Bistrica v R.	2.591	2.501	- 3,5	681
Bilčovs	1.301	1.476	+ 13,4	340
Kotmara vas	1.979	2.359	+ 29,1	301
Žihpolje	981	1.137	+ 15,9	212
Žrelec	3.120	4.574	+ 46,6	591
Škofiče	1.705	1.858	+ 8,9	346
Hodiše	1.268	1.512	+ 19,2	321
Okraj Velikovec	40.461	42.653	+ 5,4	11.766
Pliberk	5.844	6.053	+ 3,5	1.848
Suha	1.402	1.330	- 5,1	241
Globasnica	1.673	1.613	- 3,6	269
Dobrla vas	4.639	5.278	+ 13,7	1.750
Škocijan	3.007	3.604	+ 23,2	856
Galicija	1.527	1.643	+ 7,6	336
Žitara vas	2.067	2.208	+ 6,7	374
Železna Kapla	3.834	3.712	- 3,2	1.261
Velikovec	9.838	10.519	+ 6,9	3.218
Djekše	1.405	1.262	- 10,2	348
Grebinj	3.679	3.803	+ 3,4	972
Ruda	1.546	1.628	+ 5,3	293

2. Delovna mesta po gospodarskih skupinah

Okraj / Občina po stanju 1973	Število delovnih mest 1971	od tega v odstotkih					
		kmet. in gozd.	energija del. obrt. industrija	gradbeništvo	trgovina promet	gostinstvo	
Koroška	190.981	14,1	29,0	11,0	45,9		
Celovec mesto	48.650	1,8	28,4	10,2	59,6		
Beljak mesto	25.080	2,2	26,7	10,3	60,8		
Okraj Beljak	15.392	15,3	32,6	11,0	41,1		
Št. Jakob v R.	865	16,4	20,9	9,4	53,3		
Rožek	579	16,6	16,2	50,1	17,1		
Vrba	2.451	9,4	11,8	14,4	64,6		
Vernberk	580	20,0	15,5	17,8	46,7		
Bekštanj	1.932	12,5	42,0	5,2	40,3		
Podklošter	2.211	3,5	42,7	5,5	48,3		
Straja vas	326	27,9	39,9	4,0	28,2		
Okraj Celovec	18.505	23,8	25,0	9,9	41,3		
Sele	208	60,6	2,4	6,7	30,3		
Šmarjeta v R.	209	42,1	19,6	17,2	21,1		
Borovlje	2.525	7,6	54,7	6,2	31,5		
Bistrica v R.	681	17,2	56,4	7,0	19,4		
Bilčovs	340	57,1	19,1	7,9	15,9		
Kotmara vas	301	50,8	20,0	1,3	27,9		
Žihpolje	212	45,8	12,3	6,1	35,8		
Žrelec	591	39,7	20,8	6,3	33,2		
Škofiče	346	39,6	16,2	9,5	34,7		
Hodiše	321	35,2	3,7	17,4	43,7		
Okraj Velikovec	11.766	29,6	28,4	9,4	32,6		
Pliberk	1.848	28,1	33,3	7,4	31,2		
Suha	241	63,9	8,3	7,1	20,7		
Globasnica	269	61,0	11,5	3,7	23,8		
Dobrla vas	1.750	13,7	45,5	9,3	31,5		
Škocijan	856	26,2	14,7	4,1	56,0		
Galicija	336	39,9	22,0	9,8	28,3		
Žitara vas	374	34,0	40,4	2,1	23,5		
Železna Kapla	1.261	29,8	30,9	13,1	26,2		
Velikovec	3.218	22,5	27,7	11,5	38,3		
Djekše	348	77,3	4,9	0,9	16,9		
Grebinj	972	36,9	21,4	16,5	26,2		
Ruda	293	67,9	7,2	1,7	23,2		

Razdelitev nekmečkega prebivalstva Koroške

○ občine z več kot 3000 nekmečkih prebivalcev
● občine z več kot 100.000 turističnih nočitev

KMEČKI UPKOJENCI, POZOR!

Do sedaj je bilo kmečkim upokojencem dovoljeno imeti poleg pokojnine še toliko kmetijske in gozdarske površine za lastno uporabo, da njena enotna vrednost (nemško: Einheitswert) ni preseгла vsote 30 tisoč šilingov. S 1. januarjem 1977 bodo enotna vrednost vseh kmetijskih in gozdarskih površin zvišali za 10 odstotkov. Tako bo enotna vrednost marsikateremu upokojencu preseгла mejo 30 tisoč šilingov. Takim upokojencem bodo ustavili izplačevanje pokojnine in mu spet predpisali plačevanje prispevka za bolniško zavarovanje in pokojnino.

Istočasno bo s 1. januarjem 1977 znižana tudi do sedaj zavarovalnega prispevka prosta vsota od 30 na 18 tisoč šilingov enotne vrednosti. Kdor si je torej pridržal več površine kot za 18 tisoč šilingov enotne vrednosti, bo moral zato plačevati socialne prispevke in prav tako ne bo več dobival pokojnine. Kmečkim upokojencem nujno svetujemo, da še pred 1. januarjem 1977 s predajo (Übergabe) ali pa z zakupom (Verpachtung) znižajo enotno vrednost svojega zemljišča pod 18 tisoč šilingov. Upoštevajoč tudi predvideno 10-odstotno zvišanje, je zato potrebno znižanje enotne vrednosti na okroglo 16.200 šilingov. To znižanje naj vsaj do konca letošnjega leta nanznijo svojemu Zavodu za zavarovanje kmetov, sicer bodo morali poizkusiti vse pokojninske prejemke, ki bi jih nezakonito preveč dobili, vrniti.

BOJKOT V OGLEDALU TISKA — BOJKOT V OGLEDALU TISKA — BOJKOT V OGLEDALU TISKA — BOJKOT V OGLEDALU TISKA — BOJKOT V OGLEDALU TISKA —

Nun, da sie stattgefunden hat, scheint die Ansicht, die Sprachenzählung wäre eine ziemliche Idiotie gewesen, plötzlich auch in den Großparteien recht verbreitet.

Wegen der jugoslawischen Proteste — Österreich revidiere einseitig den Staatsvertrag — hat sich die Bundesregierung sogar beeilt, bekanntzugeben, die Zählung habe mit der Gewährung von Minderheitsrechten nicht das Geringste zu tun.

Das ist zwar schon an sich ein glatter Witz, wenn man gleichzeitig die im Staatsvertrag vorgesehenen Ortstafeln an eine 25-Prozent-Klausel bindet. Aber vor allem dürfte es schwerfallen, den Kärntner Heimatdienst von dieser Entkoppelung zu überzeugen.

Damit wird sich Kreisky abfinden müssen: Die Zahlen, die er rief, dürfte er in den nächsten Jahren nur sehr schwer wieder loswerden.

Natürlich könnte man sich die Ansicht des Südtiroler Volkspartei-Obmannes Silvio Magnago zu eigen machen, der da meinte: Bei uns sind die Minderheiten froh, wenn sie gezählt werden. Denn wenn sich herausstellt, sie sind seit der letzten Zählung geschrumpft, dann wissen wir, daß noch mehr Förderungsmaßnahmen getroffen werden müssen.

Genau dies ist zwar — in aller Welt — der Sinn positiver Minderheitenpolitik, aber die Vorstellung, daß sich so etwas den Kärntnern verkaufen ließe, ist wohl eher naiv.

Es ist im Grunde die alte Fehlkalkulation der Sozialdemokratie: Sie glaubt, die Nationalen zu über-tölpeln, und verliert dabei die Hose.

Theoretisch ist es genial: Man macht eine Zählung, die den Heimatdienst befriedigt. Gleichzeitig weiß man, daß die Slowenen die Zählung sowieso boykottieren, so daß man ihr Ergebnis mit Recht als irrelevant bezeichnen kann. Und dann setzt man sich — sozusagen die vernünftigen Leute — in Dreiparteiengesprächen zusammen und macht — mit der Begründung, daß die Zählung kein eindeutiges Resultat ergeben habe — die Minderheitenpolitik, die man wollte. Und das wäre bei Kreisky zweifellos eine anständige.

Aber so wird es doch in der Kärntner Praxis — und darin sollte man mittlerweile Erfahrung haben — nicht gespielt. In einem halben Jahr, wenn die Zählung heraus ist, wird sie eine verschwindende Zahl von Slowenen ergeben.

Die Slowenenorganisationen werden zwar darauf hinweisen, daß es eine falsche Zählung ist, weil sie boykottiert haben. Aber der Heimatdienst wird klarstellen, daß es die einzig richtige Zählung ist, weil sie amtlich durchgeführt wurde und weil sich offenbar so wenige Leute als Slowenen bekennen wollen.

„ANFANG VOM ENDE EINER AFFÄRE“

Der Erfolg der gestrigen Zählung war jedoch enttäuschend. Das Ergebnis wird man für die Minderheitengesetze kaum anwenden können, denn die Minderheiten selbst boykottierten das gesamte Unternehmen und die übrigen Österreicher blamierten ihre Parteiführer. Trotz massiver Aufrufe der ÖVP und der FPÖ und einer halbherzigen Einladung der SPÖ-Regierung zur Sprachenzählung haben weniger als ein Drittel daran teilgenommen. Selbst wenn es in manchen Gemeinden nicht zu Nachlässigkeiten bei der Einrichtung von Wahllokalen gekommen wäre, hätte das nur wenig am Ergebnis verbessert.

Gerhard Neureuter,
Salzburger Nachrichten

Kreisky: Die Zahlen, die er rief, . . .

Die Bundesregierung, die die Zählung angeordnet hat, wird ihr eigenes Werk offiziell niemals de-savourieren können.

Wenn sie es versucht, wird der Heimatdienst „Verrat“ schreien und Massenkundgebungen organisieren.

Und die Bundesregierung wird sich ihm beugen — so wie sie sich bisher gebeugt hat.

Womit Verhandlungen über die Durchführung des Minderheitenförderungsgesetzes einsetzen werden, deren Ausgang vorhersehbar ist: Die Slowenenorganisationen werden einen weiten Geltungsbe-reich und eine großzügige Auslegung fordern. Und der Heimatdienst wird mit dem Hinweis, daß es laut amtlicher Zählung fast keine Slowenen mehr gibt, das Gegenteil durchsetzen.

Jeden Versuch irgendwelcher Kräfte in der SPÖ, eine humanere Minderheitenpolitik zu verfechten, wird die Kärntner ÖVP sofort zu-nichte machen, indem sie sich — wie in der Vergangenheit — so-gleich zum einzigen „ehrlichen“ Fürsprecher der Nationalen auf-schwingen wird.

Denn es geht um den Sieg in Kärnten.

Der Vorwurf, in beiden Parteien regiere in dieser Frage der blanke Opportunismus, ist vermutlich wieder einmal eine Ehrenbeleidigung, die der dringenden Verurteilung durch den Presserat bedarf.

Ich habe an dieser Stelle schon einmal geschrieben, daß ich den Zustand der „geförderten Minderheit“ als solchen nicht für so erstrebenswert halte. Er erinnert mich immer an geförderte Betriebe oder geförderte Zeitungen: Es ist der Zustand knapp vor dem Eingehen.

Ich glaube auch nicht, daß die Kärntner Slowenen schrecklicher Unterdrückung anheimfallen (obwohl man die Diskriminierung, die nun durch die Emotionen der „Volksabstimmung“ entsprechend verstärkt wurden, nicht unterschätzen soll).

Wohl aber glaube ich, daß Österreich im Umgang mit Minderheiten endlich die Grundregeln der Zivilisation, der sozialdemokratischen Humanität, des angewandten Christentums oder, wie immer man das nennen will, erlernen muß. Und die

besagen, daß man dem Schwachen hilft. Daß man seine Daseinsberechtigung bejaht. Und daß die Diskriminierung nicht erst die Größenordnung von Konzentrationslagern annehmen muß, ehe man ihr entgegentritt.

Um es präzise zu sagen: Kreisky wird seinen Kampf mit dem Heimatdienst, in dem er sich ständig tänzelnd zurückzieht, um Schlägen auszuweichen, verlieren. Nicht indem die SPÖ Wahlen verliert — im Gegenteil —, wohl aber, indem eine Sozialdemokratie, die sich solcherart an der Macht hält, diesen Namen nicht mehr verdienen wird: weil ihr humaner Inhalt auf der Strecke geblieben ist.

Der Heimatdienst ist nicht Kärnten. So wie die Leute, die Hitler auf dem Ballhausplatz zujubelten, nicht Österreicher waren.

Die sogenannte schweigende Mehrheit in Kärnten ist so wie die Mehrheit in der Zeit des Dritten Reiches manipulierbar.

Derzeit nimmt nur der Heimatdienst diese Chance war.

Man kann statt des abwertenden Begriffes „manipulierbar“ auch den positiven verwenden: erziehbar.

Die einzige Aktivität, durch die

die Bundesregierung diese Zählung wieder gutmachen kann, ist Erziehung.

Wenn es darum geht, auch noch das verunglückteste Projekt, das überflüssigste Defizit als Arbeitsplatzsicherung zu verkaufen, dann erweist sich Bundeskanzler Kreisky im Fernsehen als ein Meister. Es gibt nichts, das so unpopulär wäre, daß der Journalistenkanzler es nicht durch eine einzige Fernsehdiskussion zur Volksmeinung machen könnte.

Möge er doch einmal dieses begnadete Talent dazu nutzen, die Volksmeinung gegen die faschistoide Gesinnung und für die Humanität zu gewinnen. Möge er doch einmal einen Heimatdienst-Sprecher mit seinen deutschnationalen Parolen so fertigmachen, wie den „Banker“ Josef Taus. Möge er doch einmal ein Schlagwort für die Sicherung der Menschenwürde finden, das nur halb so einprägsam ist wie jenes von der Arbeitsplatzsicherung.

Möge er seine Partei doch einmal statt für Friedrich Peter für eine Minderheit vergattern.

Er könnte es.

Peter Michael Lingens, profil

„ . . . nicht auf Seite Kärntens steht“

Was dieser 14. November für die weitere Entwicklung Kärntens und seines Minderheitenkonflikts bedeutet, läßt sich in diesen Stunden nicht annähernd abschätzen. Nur eines ist klar: dem Zusammenleben der beiden Volksgruppen im südlichsten Bundesland Österreichs war die Prozedur um die Sprachenerhebung ganz gewiß nicht zuträglich. Insofern also war

die Befürchtung der slowenischen Minderheit, die Ermittlung laufe auf eine Art „Volkstumskampf“ hinaus, nicht unberechtigt. Nicht, daß die Slowenen sich aus den Polemiken der letzten Tage und Wochen herausgehalten hätten, aber das Klima war nun einmal von den engagierten Vertretern der Minderheit geprägt. Nicht weiter verwunderlich: sie sind in der erdrücken-

den Überzahl und konnten sich deshalb besser in Szene setzen.

Die Aktivitäten des Kärntner Heimatdienstes, der als Sprecher der deutschnationalistischen Kreise in Kärnten agiert, spitzten das Ereignis zu: das Schicksal Deutsch-Kärntens stünde auf dem Spiel. Gleichzeitig drängten ihre Parolen diejenigen ins unösterreichische Eck, die gegen die Sprachenzäh-

Asimilacija ne more biti izraz svobode

Na pobudo frakcije zveze socialističnih študentov (VSStÖ) je priredil pretekli petek institut za zgodovino na dunajski univerzi podijsko diskusijo o položaju slovenske manjšine na Koroškem. Pred polno dvorano — udeležilo se je nad 200 študentov in zgodovinskega osebja — so pretekli petek v kratkih uvodnih referatih govorili vodja instituta univ. prof. Mitterauer ter asistenta Stuhlpfarrer in Moritsch. NSKS je na podiju zastopal član predsedstva Karel Smolle.

Profesor Mitterauer je nakazal lik koroškega zgodovinskega, ki gre tako daleč, da že pri izkopavanju skeletov skuša po kosteh dokazati, da so v tem kraju bivali Germani. Zgodovino pisje, ki primarno skuša negirati slovensko naselitev na Koroškem. Kot višek tega zgodovinskega diletantizma je označil vodja instituta proslave okoli tisočletnice Koroške, letnice, ki izključujejo naselitev karantanskih Slovanov. Tu je opozoril govornik na veliko nalogo, ki čaka učitelje zgodovine, da revidirajo napačno sliko zgodovine, ki jo sedaj doživljajo dijaki. Asistent Moritsch je po kartah, ki ponazorujejo potek asimilacije dokazal, da je bilo naselivno področje koroških Slovencev vedno bolj strnjeno.

● Predložil je tezo, da so se Slovenci asimilirali v 19. stoletju ● več ali manj svobodno, da bi socialno napredovali. Prav ta ● svobodna asimilacija pa se je ● končala z organiziranim nastopom nemškonalionalnih formacij in paramilitarističnih organizacij, je nadaljeval asistent ● Stuhlpfarrer. Dejal je, da z nastopom Heimatdiensta, ki se je ● kmalu povezal preko Steinacherja z nacističnimi organiza-

● cijami in velenemskim kapitalom, nikakor ne moremo več ● govoriti o „normalnem asimilacijskem poteku“.

Vidni člani Heimatbunda, tako se je Heimatdienst preimenoval po izstopu socialne demokracije, so že v 20. letih pričeli vstopati v NSDAP in pripravljati zasedbo Avstrije. Zlom fašizma in boj Slovenecv proti Hitlerju so za Stuhlpfarrera korenine nastanka člana 7, ki ga hoče sedaj avstrijska vlada revidirati. Član predsedstva NSKS Karel Smolle je zbranim razložil smisel in namen bojkota in oralis

ob člankih iz „Ruf der Heimat“, kako vzdusje vlada na Koroškem in povedal, da zakona o „pospeševanju“ manjšine in štetje posebne vrste, kršita osnovne pravice slovenske manjšine. Po teh uvodnih besedah so se še oglasili diskutanti iz občinstva in brez izjeme obsodili preštevanje manjšine. Zbrani so soglasno sprejeli resolucijo, ki jo je predložil odbor študentov, ponovno so potrdili pravilnost proklamiranega bojkota slovenskih centralnih organizacij in Solidarnostnega komiteja na Dunaju.

„Domovinska zvestoba“ nacistov

Dunajski tednik „Wochenpresse“ v svoji zadnji številki objavlja članek, ki nazorno prikazuje dvomljivo „koroško zvestobo“ nemškonalionalnih krogov. Leta 1933 namreč je NSDAP, ki je bila pravkar prepovedana, skušala doseči v pogajanjih z zastopniki koroških Slovencev, ki so tedaj v deželnem zboru imeli dva mandata, da bi glasovali proti odrekanju mandata NSDAP v deželnem zboru. Kot protiuslugo so ponudili zastopniki NSDAP Slovincem, da bi po združitvi Avstrije z Nemčijo „korigirali“ meje v tej smeri, da bi plebiscitno območje južno od Drave prepustili Jugoslaviji, Slovincem v ostalih krajih naselivnega ozemlja pa bi dali kulturno avtonomijo. Pogajanja so bila tedaj tudi med NSDAP in jugoslovansko kraljevino. Neki urednik nacionalsocialističnega glasila „Völkischer Beobachter“ je na pogajanjih v Ljubljani dejal:

● „Wir Nationalsozialisten stehen ● auf dem Standpunkt der Reiner-rassigkeit. Im Falle eines An-schlusses reflektieren wir nicht

● auf die Kärntner Slowenen und ● auch nicht auf die Deutsch-türmler (Windischen).“ In: „Das ● ist auch der Standpunkt des ● Doktor Steinacher.“

Katoliška mladina se brani

Katoliška delavska mladina Avstrije, ki je prejšnji teden podkrepila svojo odklonitev štetja, se zdaj brani proti celovškemu škofu dr. Josephu Köstnerju. Le-ta je namreč — preko škofijske tiskovne službe — pustil izjaviti svoje „zadržanje“, ker ga Katoliška delavska mladina prej ni povprašala za njegovo mnenje. V izjavi voditeljice KAJÖ Hildegard Mauerhofer je rečeno, da je Katoliška delavska mladina odgovorna za svoje akcije mladinskemu škofu Weberju in je le-tega tudi obvestila. Kat. del. mladina sedaj pričakuje, da bo škofijska tiskovna služba, ki je nekorektno citirala domembo mladincev s škofi, popravila prvotno vest.

lung auftraten. Das mögen zwei Slogans, die wir in Klagenfurt auf Plakaten fanden, belegen: „Wer nicht zur Zählung geht, nicht auf Seite Kärntens steht“. Oder die Beschriftung auf einem Plakat, das eine Mutter mit Kind am Arm trägt: „Kärntner! Das Grenzland bittet: Laßt uns nicht im Stich!“

Im Kärntner Unterland, dem zweisprachigen Gebiet also, ist die Stimmung gespannt. Auch daran trägt der Heimatdienst ein gerüttelt Maß an Schuld. So wurden noch Samstag bei einer Sternfahrt die Emotionen im südlichen Landesteil angeheizt. Propaganda und Gegenpropaganda rührten in den letzten Wochen Gegensätze auf, die im täglichen Leben der beiden Volksgruppen nicht mehr zutage getreten waren. Die Polarisation ist unübersehbar und unüberhörbar. Der zweifelhafte statistische Wert, den die Ermittlung trotz der großen Beteiligung auch in Kärnten hat, wiegt gering gegen die Klimaverschlechterung, die die Kampagne beider Seiten bewirkt hat. Dieser Feststellung widerspricht nicht, daß der „Zähltag“ im großen und ganzen ohne schwere Zwischenfälle verlief.

Gerhard Steininger,
Salzburger Nachrichten

TRAURIGER SONNTAG

Ein verregener, ein trauriger Sonntag ist vorüber. Die Wahl, die keine war, wurde geschlagen. Der 14. November 1976 kann als denkwürdiger Fehlgriff in die Geschichte Österreichs eingehen.

In jene Geschichte übrigens, die auch andere denkwürdige Tage leicht in Vergessenheit geraten läßt. Etwa den 12. November 1918. Als die Republik, „der Staat, den keiner wollte“, ausgerufen wurde.

Doch lassen wir das. Hoffen wir lieber, daß der 14. November 1976 schon bald der Vergessenheit anheimfällt. Sagen wir: Die Wahl, die kaum einer wollte, ist vorüber.

Wenn nun das Ergebnis dieser Wahl irgendwann um Weihnachten vorliegt, so wird es sicher keine Orientierungshilfe abgeben. Nur eine Orientierung dafür, wie man es besser machen soll: Politik betreiben. Mit den Menschen reden. Handeln. Es wird gebeten, damit zu beginnen.

Fritz Pesata, Kurier

Nova predstava lutkarjev Koroške dijaške zveze

Spet so med nami! Lutkarji Koroške dijaške zveze so naštudirali novo predstavo: Rdečo kapico. Omeniti pa je treba, da je KDZ popolnoma spremenila svojo lutkovno ekipo, saj sta preostali od slovite prejšnje skupine edinole dve lutkarici: Veronika Rutar in Anica Zdovc. Okoli teh dveh so se zbrali

Pavle Zablatnik, Mili Urank, Franc Sadnikar, Tatjana Zeichen in Jože Nedved in uprizorili Rdečo kapico, ki je po Kozi Liziki in Meh za smehu že tretji edinstveni užitek za naše najmlajše. S to znano pravljico so do zdaj gostovali v 13 dvoranah, ki so vse bile polne otroškega smeha, veselja in sreče. Tako je bilo v Dobrli vasi, Selah, Slovenjem Plajberku, Vogrčah, Globasnici, Št. Lipšu, Št. Janžu, Št. Jakobu, Št. Iliju, Bilčovsu, Hodišah, na Obirskem in v Celovcu. Pri tem je jako zanimivo, da so nastopili v Celovcu v Delavski zbornici tudi pred lepim številom nemškogovorečih otrok in mamic, ki so začudeni in sila pazljivo sledili igrici, čeprav niso razumeli slovensko. Vendar vsebina je vsakomur znana, le da so črtali lutkarji iz pravljice tiste krvoločne elemente, ki bi vzbujali pri otrocih agresije in jih vzpodbujali k posnemanju. Tako so nadomestili tisti prizor, ko naj bi skurni volk raztrgal in požrl nedolžno deklico in betežno babico, z manj krvavo varianto: volk ju le zgrabi in zmaši v vrečo. Prav tako nazadnje lovec Jaka volka ne ustrelil, ampak ga le vrže v potok. Sicer je to otroke malce zmedlo,

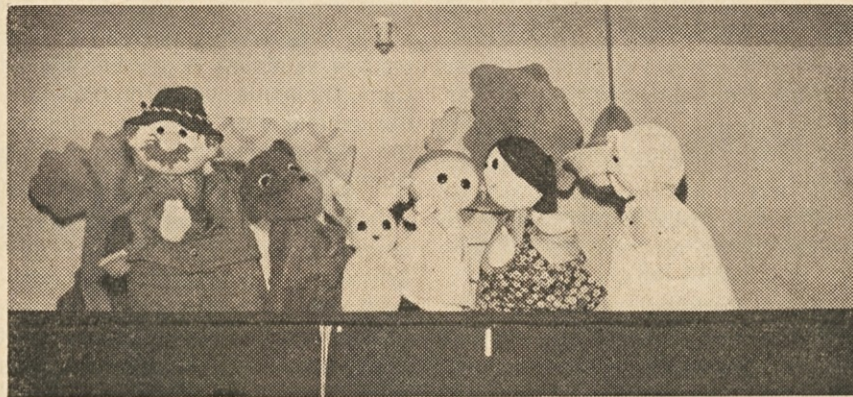
a so vseeno z dokajšnjim odobravanjem sprejeli to spremembo.

Nastopili bodo še v 15 slovenskih krajih, pri tem tudi v jezikov-

no obmejnih kot so Št. Lenart ali Dječke. Za božične počitnice pa so povabljeni na gostovanje v občino Novo mesto.

Lutkarji KDZ

Prizor iz lutkarske igre „Rdeča kapica“

Pevci iz Štebna in Globasnice v Srbiji

Moški pevski zbor iz Štebna in mešani pevski zbor iz Globasnice sta bila v dneh od 5. do 7. novembra gosta mestne konference SZDL Beograd in občinske konference SZDL Kraljevo.

34 koroških pevcev je v petek zjutraj odpotovalo z letalom najprej v Beograd, kjer jih je sprejel predsednik mestne konference SZDL, nato pa so si ogledali glavno mesto Jugoslavije.

Ustavili so se tudi na Avali, kjer so na grob neznanega junaka položili cvetje. Po vožnji skozi valovito Šumadijo in po kosilu v Kragujevcu so se odpeljali do Kraljeva, kjer je bil pravi cilj njihovega obiska.

Gostitelj — SZDL Kraljevo — jih je nastanil v velikem in lepem hotelu Terminal v Materuški Banji, 6 kilometrov oddaljen od Kraljeva. Naslednje jutro so najprej obiskali spominsko grobišče, kjer so Nemci v oktobrskih dneh pred 35 leti

ubili blizu 6000 nedolžnih žrtev. Zanimivo je, da je poveljeval enoti, ki je pobijala talce Major Oto Desch, po narodnosti Avstrijec, leta je, čeprav je bilo dokazano, da je osebno vedel za pobijanje — umrl naravne smrti pred dvema letoma na Dunaju.

Na spominskem grobišču so globaški pevci položili venec pred spomenik, potem pa jih je v zgradbi občinske skupščine sprejel predsednik. Po sprejemu so koroški pevci obiskali tovarno vagonov in si jo ogledali. Ob 13. uri v soboto so pevci zapeli tamkajšnjim delavcem in mladini. Pevski nastop pa se je sprevrgel v veličastno protestno manifestacijo proti preštevovanju Slovencev na Koroškem, ki se je udeležilo približno 6000 delavcev in občanov Kraljeva. Slavnostni govornik je bil predsednik medobčinske konference SZDL za kraljevsko regijo Stojam Ljuca. Koroške pevce pa so prisotni pozdravili z viharnim aplavzom. Delavci tovarne vagonov so poslali protestni pismi zveznemu izvršnemu svetu in sekretariatu za zunanje zadeve, v katerih so najodločnejše obsodili teror avstrijskih oblasti nad koroškimi Slovenci. Zvečer so koroški pevci zapeli v prenapolnjeni dvorani krajevne skupnosti Vitkovac. Program pa je dopolnila folklorna skupina KUD-Abrašević. Gledalci v dvorani so znova viharno pozdravili pevce iz Globasnice, ki so se tokrat prvič predstavili v slovenskih narodnih nošah.

V nedeljo zjutraj so si koroški gostje najprej ogledali samostan Zičo, nato pa muzej NOB v Kraljevu.

Gostitelj, občinska konferenca SZDL v Kraljevu, jim je opoldne pripravil svečano kosilo na planini Goč. Nato pa so se z avtobusom vrnili v Beograd, odkoder so z letalom poleteli v Maribor. V nedeljo pozno zvečer so se pevci iz Globasnice polno lepih in prijetnih vtisov vrnili na svoje domove. V treh dneh obiska v Beogradu in Kraljevu so se lahko na svoje oči prepričali, da stoji za koroškimi Slovenci v njihovi borbi za uveljavitev pravic in sedmega člena avstrijske državne pogodbe ne le ožja matična domovina Slovenija, temveč vse ostale jugoslovanske republike, prav posebej pa še republika Srbija. B. S.

SPD „JEPa“ — LOČE, BAŠKO JEZERO:

Izlet v Slovenijo 14. novembra

Preteklo nedeljo smo se člani in prijatelji našega društva odpeljali na izlet po Sloveniji. Pri jako slabem vremenu (toda vsi dobre volje) smo se ob 8. uri zjutraj odpeljali iz Loč. Presenečenje navsezgodaj: avstrijska televizija je bila že ob 7.30 v Ločah, kjer je snemala naš odhod, ter nas zasledovala prav do Slovenjega Plajberka, kjer smo se prvič ustavili in okrepili s toplim čajem. Nato smo se odpeljali preko Ljubelja v Kropro, kjer smo si ogledali zanimivosti tega kraja. Kropro ima 600 let staro že-

lezarsko industrijo. Posebno zanimiv in poučljiv kovaški muzej, katerega smo si ogledali pod strokovnim vodstvom. Južinali smo v Radovljici, ter se nato napotili v Begunje. Ogledali smo si sledove nacističnih grozodejstev od leta 1941/45: muzej talcev ter pokopališče. Na poti domov smo se ustavili v Kranjski gori, ter na večer spet dospeli v Loče. Lahko rečemo, da smo kljub slabemu vremenu preživeli v prijetni družbi izredno lepo nedeljo, ter si nabrali vrsto prijetnih vtisov.

Rožanska ljudska pesem med študenti

Nastop mešanega pevskega zbora iz Št. Jakoba v Rožu

V veliki dvorani študentskega naselja v Ljubljani se je v sredo, 3. novembra 1976, zvečer, predstavila s celovečernim koncertnim sporedom rožanskih ljudskih pesmi v različnih priredbah kvaliteten zbor z one strani Karavank. Ubrano petje komornega zbora blizu tridesetih pevk in pevcev je vodil njihov stalni dirigent Ljubljčan Lajko Milisavljevič. Poln avditorij je napolnila v glavnem naša študentska mladina, med poslušalci pa smo zasledili tudi take goste, kot npr. Radovana Gobca, dr. Radoslava Hrovatina, Edija Šelhausa, novinarje, publiciste in seveda predstavnike naših osrednjih amaterskih zborov, ki so se imeli od gostujočih pevcev tudi kaj naučiti.

Slovenska koroška ljudska pesem v različnih obdelavah ni nekaj novega v programih slovenskih zborov, saj je, kot pravijo pevci sami v uvodniku ličnega koncertnega lista, to prijetna osvežitev ne samo za Koroško, temveč za vse slovensko kulturno območje. Stilno lepo zaokrožen koncertni večer ali praznik slovenske koroške ljudske pesmi sredi Ljubljane so mladim zboristom pomagali oblikovati različni prirejevalci narodnega blaga.

Različnim priredbam je botrovala dobra interpretacija (tako intonacijsko kot s pevsko kulturo podane linije), kar je pripisati dokajšnjemu pevskemu znanju pevcev in njihovim spontanim vezem z dirigentom. Če je bilo v pesmi JE DRO UŠTNO POLETI (prireديل Matej Hubad) slišati preveč alte (in se kaj

podobnega ni dogajalo ne prej in ne pozneje) in če je bila inicialna kitica SNUOČI SEM DOBIV PISEMCE (prireديل Matija Tomc, za tenor solo in mešani zbor) malce plašna, vse to še ni skalilo izrednega prikaza amaterske pevske kulture, ki je tu pa tam že mejila na profesionalno kvaliteto. Polni dvorani so se mladi Korošci oddolžili s prenekaterim dodatkom, od katerih sta prav LIEPA URA, SONCE SIJE (prireديل Luka Kramolc) in NMAV ČEZ IZARO, lepo zaokročili oboja dela koncertnega programa, ki je bil kljub koncertnemu katalogu tudi prijetno in zelo nevsiljeno komentiran (kar pa ne drži za ljubljanskega konferansjeja). V priredbi Lojzeta Lebiča (najmlajšega od prikazanih prirejevalcev slovenske rožanske ljudske pesmi) LUBA VIGRED SE RODI, pa smo bili pričrta ne le interpretacijski zadostitvi vsega že napisanega, marveč ena-

kovrednemu pristopu k novejšemu zborovskemu jeziku.

Na koncu naj dodam, da je polovica izvajanih zborovskih skladb v takih priredbah doživela krstno izvedbo, kar pomeni še nov element stilnega programa, saj prav njihova pobuda ohranja zanimanje za naše narodno blago pri skladateljih onstran in tostran državne meje, ki je slovenski kulturni prostor v resnici ne pozna.

Kljub izrednemu študentskemu ambientu bi ta koncert lahko postavili vsaj v Filharmonijo, študentski kulturni organizaciji Forum pa gre zasluga, da je do tega pevskega srečanja prišlo.

In kaj naj vrlim pevcem napišem v epilogo? Mogoče bi povzel besede enega od nestorjev slovenske zborovske kulture Radovana Gobca: „Ljudstvo, ki ljubi svojo besedo in pesem, ne more umreti.“

Franc Križnar

ZAHVALA

vsem, ki ste v tako velikem številu spremili našo drago mamo.

Marijo Rössmann, roj. Pečnik

na njeni zadnji poti preteklo soboto na pokopališče na Pečnici. Posebno se zahvaljujemo g. župniku Petru Stickru, g. župniku Tevžju Nageletu in g. Hanzeju Dersuli za njih tolažilne besede in somaševanje, domačim in loškim pevcem za njih pesmi pri sv. maši in ob grobu ter vsem, ki so nam stali ob težki uri slovesa ob strani.

PEČNIKOVA DRUŽINA

PRIREĐITVE

„LUČ Z GORA“

Prireditelj: Šentjakobska mladina
Kraj: Št. Jakob, v farni dvorani
Čas: nedelja, 21. XI. 1976, ob 19.30

OPERA DON PASQUALE

Prireditelj: SPD „Edinost“
v Pliberku

Kraj: Pliberk, pri Schwarzlu
Čas: nedelja, 28. XI. 1976, ob 15. uri
Gostuje: Ljubljanska opera

LUTKOVNA SKUPINA KOROŠKE
DIJAŠKE ZVEZE IZ CELOVCA

vabi na lutkovno igro

RDEČA KAPICA

Prireditelj: KPD „Drava“ v Žvabeku
Kraj: Žvabek, v ljudski šoli
Čas: petek, 19. XI. 1976, ob 14. uri

Prireditelj: Otroška mladina
v Kazazah

Kraj: Kazaze, v župnišču
Čas: petek, 19. XI. 1976, ob 15.15

Prireditelj: SPD „Košuta“ Sele-Kot
Kraj: Sele-Kot, v ljudski šoli
Čas: sobota, 20. XI. 1976, ob 12.30

Prireditelj: SPD „Kočna“ v Svečah
Kraj: Sveče, pri Adamu
Čas: sobota, 20. XI. 1976, ob 15. uri

Prireditelj: SPD „Radiše“
Kraj: Radiše, v gostilni Taver
Čas: nedelja, 21. XI. 1976, ob 11. uri

Prireditelj: SPD „Drabosnjak“
na Kostanjah
Kraj: Kostanje, v župnišču
Čas: nedelja, 21. XI. 1976, ob 14. uri

Prireditelj: SPD „Jepa — Baško
jezero“
Kraj: Loče, v gostilni Pušnik
Čas: nedelja, 21. XI. 1976, ob 16. uri

DOM v TINJAH

V nedeljo, 21. XI. 1976, od 14.00 do 22.00

SREČANJE RIBIČEV Z
IZOBRAŽEVALNIM
PROGRAMOM

Vodji: Lado Hajnžič
Sepp Mucher

Od srede, 24. ob 18.00, do sobote, 27. XI. 1976, do 14.00

DUHOVNE VAJE ZA
GOSPODINJE V ŽUPNIŠČIH

Vodja: p. dr. Edmund Böhm, DJ

Od sobote, 27. ob 15.00, do nedelje, 28. XI. 1976, do 17.00

GOVORNIŠTVO —
ZAČETNI SEMINAR

Vodji: dr. Reginald Vospersnik
Mag. Janko Merkač
Prireditelj: Dom v Tinjah, KKZ, KP in KM

Od sobote, 27. XI. 1976, ob 15.00, do nedelje, 28. XI. 1976, do 17.00

SLIKANJE NA STEKLO

Vodja: Sr. Metodija, Št. Jakob

Napovedano

SREČANJE PLANINCEV

bo zaradi organizatoričnih težav predstavljeno na poznejši termin.

Od ponedeljka, 29. XI. 1976, ob 18.00, do četrta, 2. XII. 1976, do 14.00

STAROST — DOZORELA
MLADOST

Dnevi srečanja za starejše ljudi
Referent: Ciril Demšar

KONCERT

Prireditelj: KPD v Šmihelu
Kraj: Šmihel, v farni dvorani
Čas: nedelja, 21. XI. 1976, ob 19.30
Gostujeta: Moški pevski zbor
„VRES“ iz Prevalj
Oktet „Gallus“ iz Ljubljane

Protestna nota Jugoslavije zaradi preštevanja

BEOGRAD, 12. nov. (Tanjug) — Veleposlanik SFRJ v Avstriji Gustav Vlahov je na Dunaju izročil verbalno noto SFRJ, ki se glasi:

„Veleposlaništvo SFRJ v Avstriji izraža svoje spoštovanje ministrstvu za zunanje zadeve republike Avstrije in si šteje v čast, po naročilu svoje vlade zaprositi ministrstvo, da vladi republike Avstrije posreduje naslednje:

Vlada Socialistične federativne republike Jugoslavije mora žal ponovno ugotoviti, da vlada republike Avstrije niti po enaindvajsetih letih, odkar je začela veljati državna pogodba o upostavitvi neodvisne in demokratič-

ne Avstrije z dne 14. maja 1955, ni izpolnila svojih sicer jasno formuliranih mednarodnih obveznosti iz te pogodbe, ki se nanašajo na slovensko in hrvaško narodnostno manjšino v Avstriji.

Vlada SFRJ je kot podpisnica državne pogodbe o upostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije od takrat, ko je državna pogodba začela veljati, nenehno opozarjala vlado republike Avstrije, da mora čimprej in čim dosledneje izpolniti svoje mednarodne obveznosti, navedene v tej pogodbi. To potrjujejo številne note in drugi dokumenti, poslani v ta namen vladi republike Avstrije. Kljub temu vlada re-

publike Avstrije ni ustrezno in zadovoljivo ukrepala, da bi uresničila svoje mednarodne obveznosti. Nasprotno, nenehno je zavlačevala s tem, da bi izpolnila upravičene zahteve slovenske in hrvaške narodnostne manjšine, naj popolnoma in brez postavljanja pogojev izpolni 7. člen državne pogodbe. Zaradi takega ravnanja vlade republike Avstrije se je resno poslabšal položaj slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji in so se omajali temelji za normalen razvoj odnosov med sosednjima državama.

Vladi SFRJ se zdi potrebno, da ponovno opozori vlado republike Avstrije, da so ukrepi, ki jih prav zdaj želi izpeljati v zvezi s hrvaško in slovensko manjšino, povsem v nasprotju z besedo in duhom državne pogodbe, še zlasti z določili 7. člena te pogodbe.

To, da sta pogoji za popolno izpolnitev 7. člena državne pogodbe novela zakona o popisu prebivalstva in zakon o napredku narodnostnih skupin v Avstriji ter njuna uveljavitev, do katere naj bi prav zdaj prišlo, pomeni flagrantno kršenje državne pogodbe in njeno neposredno revizijo. Ta dva zakona, kot je vlada SFRJ že poudarila v svojem aide memoire z dne 1. julija 1976 in v noti vladi republike Avstrije z dne 23. julija 1976, nadalje omejujeta in pogojujeta pravice ter zaščito manjšine v republiki Avstriji, zožujeta območje, za katero velja določila iz državne pogodbe, in postavljata dodatne pogoje za njeno izpolnitev, ki v tej pogodbi ne

le da sploh niso predvideni, temveč so posebej zavrženi. Tako imenovani 'jezikovni popis', ki naj bi ga izvedli v republiki Avstriji 14. novembra 1976 in ki ima za cilj preštevanje oziroma ugotavljanje slovenske in hrvaške narodnostne manjšine na Koroskem, Stajerskem in Gradiščanskem, neizpodbitno potrjuje, da se je vlada republike Avstrije opredelila za to, da celo okrnjeno izpolnitev 7. člena državne pogodbe, oziroma pravic respektivnih manjšin, neposredno poveže z rezultati tega preštevanja, kar je v nasprotju z državno pogodbo.

Vlada SFRJ želi tudi ugotoviti, da se dolgoletna politika vlade republike Avstrije, zasnovana na tem, da zavlačuje in pogojuje zagotovitev pravic in zaščite slovenske in hrvaške manjšine v republiki Avstriji, v praksi spreminja v prisilno asimilacijo slovenske in hrvaške manjšine, pri čemer so zlasti aktivne nekatere organizacije v avstrijski družbi, katerih dejavnost je posebej prepovedana po 5. odstavku 7. člena in 9. členu državne pogodbe. Obžalovanja vredno je dejstvo, da je vlada republike Avstrije s sprejetjem in uresničevanjem poprej navedenih zakonskih aktov za izpolnitev 7. člena državne pogodbe privolila prav v zahteve tistih sil, ki merijo na to, da odvzamejo slovenski in hrvaški narodnostni manjšini njuni manjšinski značaj in njune pravice.

SFRJ kot podpisnica državne pogodbe, o ustanovitvi neodvisne in demokratične republike Avstrije ne bo

sprejela, tako kot tudi doslej tega ni storila, nikakršnega omejevanja oziroma revizije jasnih in preciznih obveznosti, ki za republiko Avstrijo izvirajo iz državne pogodbe in ki se nanašajo na pravice in zaščito slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji, in se tudi ne bo odpovedala pravicam, ki jih ima na temelju te pogodbe.

Glede na to, da s sprejetima zakonoma, ki se nanašata na pravice in zaščito narodnostnih skupin v Avstriji in ki naj bi ju prav zdaj uresničili, kršijo določila državne pogodbe in jih revidirajo, vlada SFRJ tak poskus zavrača in izjavlja, da bo izpolnjevanje obveznosti republike Avstrije do hrvaške in slovenske manjšine v republiki Avstriji še nadalje ocenjevala le na temelju besede in duha določil državne pogodbe in drugih instrumentov, ki mednarodnopravno obvezujejo republiko Avstrijo, ter se ne bo nikoli strinjala s politiko revizije državne pogodbe kar zadeva zagotovitev pravic in zaščite slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji.

Z namenom, da bi zares in popolnoma uresničili državno pogodbo, bo vlada SFRJ še naprej izkazovala vso podporo slovenski in hrvaški narodnostni manjšini v Avstriji, da bi popolnoma uresničili cilje njenega pravičnega boja za dosledno izpolnitev 7. člena državne pogodbe.

Vlada SFRJ, ki izhaja iz svoje trajne zainteresiranosti za razvoj dobrih sosedskih odnosov z vsemi sosednimi državami, tudi v Avstrijo, želi tudi ob tej priložnosti opozoriti vlado republike Avstrije, da neizpolnjevanje, kršenje in enostranska revizija državne pogodbe pomenijo v odnosih Socialistične federativne republike Jugoslavije in republike Avstrije nenehno odprto sporno vprašanje, ki vpliva na stopnjo medsebojnega zaupanja in škoduje razvoju odnosov med državama. Za negativne posledice takega razvoja nosi vso odgovornost vlada republike Avstrije, ker je ureditev tega problema odvisna zgolj od pripravljenosti vlade republike Avstrije, da izpolni svoje obveznosti iz državne pogodbe.

Veleposlaništvo SFRJ tudi ob tej priložnosti ponovno izraža ministrstvu za zunanje zadeve republike Avstrije svoje posebno spoštovanje.“

Obujajo spomine na stare čase

Mladinci tržaške „Unione Istriana“ so, kot je pisalo „Delo“, slovenski dnevnik, pisali pismo vsem avstrijskim strankam in občilom, da bi napadli jugoslovansko politiko v Istri. Pravijo, da sedaj (op.: ko ni več dobre stare Avstrije) nimajo v slovenski Istri preostali Italijani ne politične ne publicistične svobode. Prej, pravijo, da je monarhija spoštovala etnične vred-

Kaj bi k temu pripomnili? Tisti note Italijanov, itd. Zato, da je danes, pravijo, v slovenski Istri oz. v vsej Sloveniji prijavljenih v italijanske šole samo 27 učencev. mladinci iz „Unione Istriana“ so preblizu Istre, da bi vedeli, da imajo Italijani, ki živijo v slovenskem delu Istre svojo Samoupravno izobraževalno skupnost, ki je sicer ni v nobeni skupščini v Jugoslaviji, pa tudi drugod ne, posebno ne na Koroskem in tudi ne na Tržaškem za Slovence, ne poznajo kaj podobnega. Kaj pomeni ta skupnost: kadar občinske skupščine Izole, Kopra in Pirana razpravljajo in sklepajo o zadevah, ki so karkoli povezane s prosvetnim in kulturnim delom občanov italijanske narodnosti in njihovih ustanov, skupaj z njimi enakopravno sklepa in odloča tudi njihova Samoupravna interesna skupnost za prosveto in kulturo pripadnikov italijanske narodnosti. Ta skupnost deluje nad leto dni in njeni uspehi so do-

(Nadaljevanje na 8. strani)

VOLILNI UPRAVIČENCI PRI NEDELJSKIH VOLITVAH

- VSI NA VOLIŠČE!
- GRE ZA BOLJŠE POKLICNO ZASTOPSTVO JUŽNOKOROŠKIH KMETOV IN JUŽNOKOROŠKEGA OZEMLJA SPLOH
- BAUERNBUND, FREIHEITLICHE BAUERNSCHAFT IN ARBEITSBAUERNBUND SE ZA NAŠE PROBLEME NE ZANIMAJO

ZATO BOMO V NEDELJO SVOJ GLAS ODDALI ZA

Skupnost južnokoroških kmetov - listo 5

PODROBNEJŠE INFORMACIJE DAJEJO KANDIDATI IN PODPISNIKI LISTE

SKUPNOST JUŽNOKOROŠKIH KMETOV

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 21. novembra: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 22. novembra: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Iz ljudstva za ljudstvo: Marija Galle, pd. Kavharica v Radni vasi.

TOREK, 23. novembra: 09.30—10.00 Narodno-zabavni ansambl — 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Sport — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 24. novembra: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Samospevi — Koroški pesniki: Peter Keršev.

ČETRTEK, 25. novembra: 13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Mladi o sebi.

PETEK, 26. novembra: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Kar po domače.

SOBOTA, 27. novembra: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 21. novembra: 15.30 Glej, lev iz Judeje je zmagal; k dnevu cerkvene glasbe — 16.00 Prve dolge hlače; ljubezen sanjavega mladeniča do gangsterske neveste — 17.20 Risanka — 17.30 Čebelica Maja — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Veselje ob glasbi — 19.50 Šport — 20.15 Tri poti do jezera; popis po imenski noveli Ingeborg Bachmann — 21.50 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 22. novembra: 9.00 Za ciccibane — 9.30 Usmerjeno gospodinjstvo — 10.00 George Washington (TV v šoli) — 10.30 Cesarji in manevri; zabavna ljubezenska zgodba iz oficirskega okolja — 18.00 V kraljestvu divjih živali — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport — 20.50 Ceste San Francisca — 21.35 Poročila in šport.

TOREK, 23. novembra: 9.00 Za ciccibane — 9.30 Uvod v fiziko — 10.00 Formalna logika (TV v šoli) — 10.30 Topaz; vohunski film — 18.00 Spannagl & sin: Poravnava mora biti — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Kdor trikrat laže; noben kviz za lahkoverneže — 20.50 Spotoma — prometni magazin — 21.35 Hiša na lepem kraju: Častni gost — 22.20 Poročila in šport.

SREDA, 23. novembra: 9.00 Živordeči avtobus — 10.00 Großglockner (Veliki Klek) — 10.30 Prve dolge hlače (ponovitev filma, nedelja, 21. 11.) — 17.30 Stroj za lovenje roparjev; lutkovna predstava — 18.00 Kdor ne plača, se mora bati — 18.25 ORF danes — 18.30 MI 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Iščejo znanega pisatelja; predstavo mladega pisatelja — 20.45 Panorama — 21.30 Poročila in šport.

ČETRTEK, 25. novembra: 9.00 Za ciccibane — 9.30 Poštena prodaja — 10.00 Kaj lahko postanem? Šolski poklic — 10.30 Zdravnikova smrt — življenje starega judovskega zdravnika — 18.00 Mladenka pade z neba (8) — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Italijanka v Alžiriji; opera v dveh dejanjih Gioacchinija Rossinija — 22.10 Poročila in šport.

PETEK, 26. novembra: 9.00 Za ciccibane — 9.30 Prvih 365 dni v življenju otroka — 10.00 Egon Schiele (TV v šoli) — 10.30 Deklica in komisar — 18.00 Kuhinja v televiziji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Kung Fu: Caine in Kitajci — 20.50 Vodič skozi avstrijsko ljudsko glasbo — 21.40 Rumpo Kid prosi k dvoboju; šaljiva parodija z Divjega zapada — 23.10 Poročila in šport.

SOBOTA, 27. novembra: 15.20 Halo, postrežek; glasbena zamenjalna komedija — 17.00 Otroci za otroke — 17.30 Orzovej: Beli sin malega kralja; pustolovska zgodba v afriški džungli — 18.00 Panoptikum — 18.25 ORF danes — 18.30 Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Šport — 20.05 Vprašanja kristjana — 22.10 Skratladordeči sukničji; vohunski film iz ameriških vojn za neodvisnost 1776 — 23.50 Poročila.

2. PROGRAM

NEDELJA, 21. novembra: 16.45 Franc Jažef I. — 18.00 Spotlight — 18.30

Evropa v 20. stoletju; vojne priprave — 19.15 Zgodbe iz zgodovine — 19.30 The Munsters — 20.00 Enciklopedija; znanstvena knjiga — 20.15 Poznate melodijo? — 21.00 Kabaret, kabaret — spomini — 21.50 Pogovor.

PONEDELJEK, 22. novembra: 17.30 Uvod v fiziko — 18.00 Angleščina — 18.30 Bič Nigra — 20.00 Hiša na lepem kraju: Častni gost — 21.35 Čas v sliki 2 — 22.05 Filmska satira o srčkani mladenki, ki izrablja hinavsko moralno vaščanov.

TOREK, 23. novembra: 18.30 Iskanje novih energetskega virov — 19.30 Veliki Klek — 20.00 Najstarejša obrt na svetu — 21.55 Čas v sliki 2.

SREDA, 24. novembra: 18.00 Francoščina — 18.30 Svet knjige — 19.30 Kaj lahko postanem? Šolski poklici — 20.00 Zdravnikova smrt — 21.30 Čas v sliki 2 — 22.05 Filmi Charla Chaplina.

ČETRTEK, 25. novembra: 17.30 Prvih 365 dni v življenju otroka: Rojenček (1) — 18.00 Ruščina — 18.30 Zimska priprava Eskimov — 19.30 Egon Schiele (likovna razstava) — 20.00 Mladenka in komisar — 21.50 Čas v sliki 2.

PETEK, 26. novembra: 17.30 Usmerjeno gospodinjstvo — 18.00 Nemščina — 18.30 Pot k umetnosti — 19.30 Francoščina — 20.00 Znanje aktualno — 20.55 Zdravi svet televizijske družine — 21.40 Čas v sliki 2 — 22.15 Kobra, prevzemite: Hazardna igra z dvojnimi tlom.

SOBOTA, 27. novembra: 15.00 Igra — podlaga za življenje — 16.00 Koncertna ura — 16.55 Johann Sebastian Bach — 17.55 Vodič skozi avstrijsko ljudsko glasbo — 18.00 Orientacija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Govoriti in pustiti govoriti — 20.00 Galerija — 20.15 Ubu Roi, risanka — 21.10 Marija von Ebner Eschenbach: Muf — 21.55 Mednarodni festival jazza 1974.

TV Ljubljana

NEDELJA, 21. novembra: 8.25 Poročila — 8.30 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih zborov iz Zagorja — 4. del — 9.05 625 — 9.45 A. Diklič: Salaš v malem ritu — 10.40 Otroška matineja: Odprava zelenega zmaja, Beli delfin — 11.30 Ljudje in zemlja — 12.30 Poročila, nato nedeljsko popoldne — 16.45 Zlati gong — 17.30 Nogomet: Budućnost — CZ — 18.15 Moda za vas — 18.25 Siva obala — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.00 A. Marod'č: Beli križ — 21.05 Kotor — 21.35 TV

dnevnik — 21.55 Športni pregled in reportaža z nogometne tekme: Partizan — Hajduk.

PONEDELJEK, 22. novembra: 8.10 TV v šoli: Pravljica, Zajedalcji, Vir življenja — 9.00 TV v šoli: Srbohrvaščina, Risanka, Zemljepis — 16.20 Kmetijska oddaja — 17.35 Žuželke — 18.00 Obzorik — 18.15 Nega bolnika — 18.35 Odločamo — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 TV dnevnik — 20.00 A. Strindberg: Igra z ognjem — 21.15 Kulturne diagonale — 21.55 Mozaik kratkega filma.

TOREK, 23. novembra: 8.00 TV v šoli: Najmračnejši meseci človeštva, Dan republike, Geometrija, Nemščina, TV vrtec, Kemija — 10.00 TV v šoli: Prirodoslovje, Risanka, Glasbeni pouk — 16.05 Šolska TV: Razpad kolonialnega sistema — 17.15 Zapojte z nami — 17.30 Debelinko — 18.00 Obzorik — 18.15 Ne prezrite — 18.45 Koroški otroški zbori — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Diagonale — 20.155 I. Silone: Vino in kruh — 22.00 TV dnevnik.

SREDA, 24. novembra: 8.10 TV v šoli: Kiparska zbirka, Literatura — 9.00 TV v šoli: Kocka, kocka, Risanka, Izobraževalni filmi — 14.10 TV v šoli — 17.15 E. Peroci: Nina in Ivo — 17.30 Italijanski muzeji — 17.55 Obzorik — 18.10 Po sledih napredka — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna.

ČETRTEK, 25. novembra: 8.55 Prenos iz skupščine SFRJ — 14.00 TV v šoli — 15.00 Šolska TV: Razpad kolonialnega sistema, ponovitev — 17.20 Beli delfin — 17.40 Obzorik — 17.55 Izumirajoči svet — 18.45 Odprava zelenega zmaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Kam in kako na odih? — 20.10 V živo.

PETEK, 26. novembra: 8.55 Prenos iz skupščine SFRJ — 14.10 TV v šoli — 17.10 Križem kračem — 17.25 Morda vas zanima — 17.55 Obzorik — 18.10 Ansambel Borisa Terglava in Henčkov ansambel — 18.45 Od drevesa do hiše — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.05 Že dobite? — 20.35 Čikaške ulice — 21.30 Dvojno zavarovanje — 22.40 TV dnevnik.

SOBOTA, 27. novembra: 10.00 TV v šoli: Umetnost, Risanka, TV izbor — 11.05 TV v šoli: Dan republike — 12.05 TV v šoli: Književnost BiH — 15.55 Nogomet: Hajduk — Beograd — 17.50 Sporočila iz veselja — 18.05 Obzorik — 18.25 Sirius — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.00 TV žetnik — 20.30 Moda za vas — 20.40 V sončni pripeki — 22.10 TV dnevnik — 22.30 625.

IZ SPOMINOV MIRKA KUMRA:

Moje delo v Kmetijski zbornici: naši

V nedeljo bodo naši kmetje šli ponovno na volitve v občni zbor Kmetijske zbornice za Koroško. V preteklosti so bile istočasno volitve v krajevne odbore in v odbore okrajnih kmetijskih zbornic. Danes pa volijo samo občni zbor Kmetijske zbornice. Naši koroški slovenski kmetje so sedaj združeni v Skupnost južnokoroških kmetov (Gemeinschaft der Sädkärtner Bauern). Kandidati Skupnosti južnokoroških kmetov so v glavnem ostali, je pa tudi že nekaj novih imen. Na listi naših kandidatov ni več glavnega nosilca iz prejšnjih časov, ekonomskega svétnika Mirka Kumra, pd. Črčaja, ki je pred leti z uspehom zastopal naše slovenske interese.

Ker bo naše cenjene bralce, zlasti pa naše kmete, gotovo zanimalo, kakšno je bilo delo v Kmetijski zbornici v preteklosti, dajemo besedo Mirku Kumru, ki je bil sam aktiven v tej kmečki ustanovi. Prav on nam bo iz svojih spominov „Moje delo v Kmetijski zbornici“ pripovedoval in kramljal iz zgodovine koroške kmečke ustanove, ko je bil edini predstavnik koroških slovenskih kmetov in kako težko je bilo uveljaviti se v morju nasprotne večine. (Op. ured.)

Leta 1966 me je Skupnost južnokoroških kmetov izvolila drugič za zastopnika naših ljudi. Na prvem občnem zboru je bila zaobljuba, v kateri smo zbornični svétniki svečano izjavili, da bomo nepristransko in nesebično delovali v prid kmetijstva in spoštovali deželne in državne zakone. Nato smo prešli na volitev predsednika.

Držal sem se navodila in šege mojega predhodnika dr. Mirta Zwitterja, da je treba manjšini držati vedno z najmočnejšo skupino, ker le ta more manjšini kaj dati in da se mora manjšinski zastopnik ob vsaki priliki oglasiti k besedi, da frakcija govori, pa čeprav obstaja samo iz enega člana. Zato sem pri volitvi predsednika oddal glas zanj in mu to pred volitvijo tudi povedal. Po volitvi je bila priložnost podati frakcijsko izjavo. V olikani velikodušnosti so dali najmanjši frakciji najprej besedo. Šel sem k govorniški pultu in povedal jasno in razumljivo, da južnokoroški kmetje sestavljamo poseben del koroških kmetov, ki imajo sicer s kmeti ostale Koroške podobne gospodarske probleme, ki pa imamo še svojo posebnost, da smo pripadniki slovenske narodnosti, katero hočemo tudi svojim potomcem izročiti. K tej ohranitvi naj pripomore tudi javna roka z izpolnitvijo vseh paragrafov člana 7 dr-

žavne pogodbe. Tam je govora o slovenskem šolstvu, med drugim je mišljeno tudi strokovno šolstvo. Imamo gospodinjke šole s pravico javnosti v Št. Rupertu pri Velikovu in Št. Jakobu v Rožu. Fantovska kmetijska šola v Podravljah še vedno čaka na pravico javnosti. To je prava manjšinska kmetijska šola in je že skrajni čas, da ji pravico javnosti podelijo, in da vse te strokovne šole s strani dežele ali države primerno podprejo. Šole potrebujejo učila, učenci pa študentske stipendije za nakup šolskih potrebščin.

O novem predsedniku gre glas, da je stroj, a pravičen. Zato je dobil tudi glas Skupnosti južnokoroških kmetov. Upamo, da nas bo Kmetijska zbornica imela za enokopravne in na južnem Koroškem še bolj pospeševala gospodarski napredek, saj se je naše ozemlje še do pred nedavnim imenovalo gospodarsko zaostalo in se je šele pred kratkim preimenovalo v razvojno vredno ozemlje (entwicklungswürdig). Tudi v južnih krajih Koroške naj Zbornica nadaljuje z ustanavljanjem preusmeritvenih skupnosti in nudi kmetom strokovne nasvete in denarno pomoč pri preusmeritvi njihovih kmetij na specializacijo v živinorejo ali pa kako drugo bolj donosno panogo kmetijstva.

V ravnini je potrebna zložitev zemljišč z paralelnimi mejami parcel in dobrimi poljskimi potmi. V gorah pa je tovarna pot itak predpogoj za gospodarski obstoj tamkajšnjih kmetov. Do vsake kmetije naj pride tovarnjak, v vsako gorsko naselje je treba napeljati telefon. Tega kmetje ne zmorejo sami, tu je treba izdatne pomoči javne roke. Agrarna okrajna oblast in pa Kmetijska zbornica naj delata tu z roko v roki.

Izjavljam, da hočem na podlagi enakopravnosti in pravičnosti do južnokoroških kmetov konstruktivno sodelovati v Kmetijski zbornici.

Razen efavpejevskih so vsi zbornični svétniki vzeli moj nagovor z zadovoljstvom na znanje, nekateri so celo ploskali. Po zboru pa je pristopil predsednik k meni in dejal: „Če boste kaj posebnega potrebovali, se obrnite naravnost name. Po možnosti vam bom ustregel.“ Dejal sem, da bi bil rad zastopan v živinorejskem in rastlinogojnem odboru Zbornice, čeravno samo s posvetovalnim glasom. Ugodil je mojemu predlogu in so me potem vedno vabili na seje in izlete teh dveh odborov.

Ugotoviti sem moral, da se vrši delo v Zbornici zelo strankarsko. Za predloge, ki so jih vložile manjšinske stranke, večinski svétniki niso hoteli glasovati, čeravno so bili predlogi dobri. Prav tako tudi manjšina ni hotela podpreti predlogov, ki jih je vložil Kärntner Bauernbund. Le malo kdaj se je zgodilo, da je bil kakšen predlog soglasno sprejet in odposlan ali zvezni vladi ali kmetiskemu ministrstvu ali pa predsedniški konferenci Kmetijskih zbornic na Dunaju. Če so dobili kdaj od tam kakšen odgovor, nam na prihodnjem občnem zboru niso povedali. Zbornica pač daje samo pobude in predloge, sklepa in odločajo o njih pa drugi. Ti pa seveda spet strankarsko. Ko preverijo, če bi jim to prineslo nove glasove, se za predlog odločijo, če pa je nevarnost, da bi jim ukrep utegnil simpatije volivcev zmanjšati, ga zavrnejo. Ker je kmečkemu prebivalstvu v Avstriji le 16—20 odstot-

kov in drugih potrošnikov 80 odstotkov in več, se je bilo najlažje zameriti pač kmečkemu prebivalstvu. Te so potem lastni ministri tolažili, češ da je v Avstriji še vedno boljše za kmete kot pa na Vzhodu, celo boljše kot pa v EGS.

Samo takrat, ko se je posrečilo dokazati, da je oskrba potrošnikov iz tuzemstva ogrožena in da bo potrebno uvažati živila iz vzhodnih držav in da tam cene rastejo, so se merodajni zganili in dovolili rahlo povišanje cen ali pa previdno povišanje izvoza.

Jaz sem bil vedno nevtralen in glasoval za vsak predlog, ki je bil kmetom koristen.

Dvakrat na leto je zasedal živinorejski odbor Zbornice. Dokler je bil v službi še stari ravnatelj živinorejskega oddelka dr. Körber, se je Zbornica držala strogo načela, da bo javna roka pospeševala samo priznane pasme. Prepovedano je bilo tudi vsako križanje pasem. Ko pa je le-ta stopil v pokoj, se je vse sprostilo. Priznali so tudi črnobelo pasmo, in dovolili križanja med belimi in lisastimi in zdaj tudi med lisastim in pincqavskim govedom. Potem so dovolili tudi neko rjavo, bušam podobno govedo, za rejski okraj v dolini reke Liser in sklenili delati poskus s križanjem pijemontezarjev na belo govedo. To je enostransko mesnata pasma, ki ima le toliko mleka, da se tele preživi. Zato teh krav ni treba molziti, teleta se pasejo zraven krav kot jagnjeta pri ovcah.

Bil je govor tudi o konjih, ki še dobro grede za izvoz v Italijo. Poskušali naj bi še z umetnim osemenovanjem kobil, kjer pa je težava, ker se konjsko seme ne da zmrznjeno ohraniti.

Zelo so pospeševali svinjerejo. V Celovcu je Zbornica zgradila poskusno pitališče, kamor vsak rejec da na pitanje štiri pujske od gnezda pasemske svinje. Šele, potem ko je zarod kontroliran in je dosegel zahtevane točke, smejo rejci prodajati od dotične svinje plemensko blago. Tako bodo našli najboljše predelovalce krme. Namesto iz štirih kilogramov ječmena, bo prašič že iz treh kilogra-

mov dal en kilogram žive teže. Tako bo pitanje za eno četrtino donosnejše.

Nekaj podobnega prakticirajo tudi pri bikih. Mladega bika do brega potomstva pustijo plemeniti eno leto. Nato njegovo potomstvo preizkusijo na molznost in rastnost. Če to oboje odgovarja, ga šele vzamejo na postajo Perkohof in dajo seme, ki so ga dotlej shranjevali zamrznjenega, v široko uporabo.

K takim učenim stvarim je težko kaj prireči. Poudarjal sem samo, da je treba živinozdravnikom praktično pokazati, kako se uspešno osemenuje. Nekaterim ostanejo krave breje, drugim pa splohne, in je treba včasih zelo oddaljene živinozdravnike klicati, kar je spet drago, ko zaračunajo več kilometrov.

Za krožek za vzrejo in pitanje svinj v Pliberku smo zaprosili za podporo. Ravnatelj oddelka ni bil voljan kaj prispevati. Sestavili smo odposlanstvo in se prijavili za sprejem pri predsedniku Zbornice. Predsednik je bil bolj dostopen in nam je plačal stroške tetoviranja pujskov. Odkar je poslovodja krožka Blaž Sinner nameščen v tržnem oddelku Zbornice, mu dajejo na razpolago službeni čas za oskrbo krožka.

Pri rastlinogojnem odboru se je dolno vleklo, kdo mu bo načelnik. To mesto so zahtevali zase socialisti — Arbeitsbauernbund. Ko ga je res dobil poslanec Poscharnig, mnogi bauernbundlerji (ÖVP) niso hoteli prihajati na seje, in je bila ta večkrat nesklepčna. Zato so modli poročati samo o delu v semenogojstvu, o sadjarstvu in vrtnarstvu in o zaščiti proti škodljivcem. Temu oddelku so pripadale tudi preusmeritve skupnosti in gradnja krmnih silosov in gnojničnih jam. Tudi tukaj so nastale velike spremembe, ko je šel v pokoj stari direktor za rastlinogojstvo. Dipl. inž. Heinzl je imel boljše zveze v naših krajih, dočim je novi dipl. inž. Kreutzer bolj znan na severu Koroške, kjer je manj žita in krompirja kot pri nas.

Lani pa so ločili od tega oddel-

IVAN CANKAR:

29

Na klancu

Duri bodo ostale odprte, drobno telo bo sedelo na klopi, glava bo klonila proti kolenom, oči se bodo zatiskale počasi in se bodo zatiskale z smerom; ustnice se bodo še premikale, še bodo šepetale: „Pridi, zakaj odlašaj tako dolgo? Davno je že minila pomlad; pridi!“ Šepetale bodo in bodo umolknila z smerom... Na stenah se bodo svetile ledene kaplje, veter bo pihal iz veže in skozi razbita okna...

„Ostani, Francka, ne hodi!“ je zaklicala mati v spanju in prebudili sta se obedve. Pričelo se je že daniti in Francka je vstala.

„Ali pojdeš, Francka?“ je prašala mati in njen tihi glas je prosil: „Ostani pri meni, otrok, ne hodi!“

„Moram, mati! Bom že dobila kakšno službo v Ljubljani,“ je odgovorila Francka mirno in se ni ozrla.

Napravila se je in je stala sredi izbe. Bala se je pogledati materi v obraz, stiskalo jo je v prsih.

„Zbogom, mati!“

Dala ji je roko in šli sta proti durim.

„Če se več ne vidiva, Francka —“ je zastokala mati in jo je držala krepko za roko.

„Zakaj bi se ne videli več?“

Stala je s sklonjeno glavo in v srcu ji je odgovorilo razločno:

„Nikoli več!“

Šla je po klancu, tupatam so zaškripale duri, prihajali

so ljudje na prag in so gledali za njo. Čevljar je pogledal skozi okno in jo spoznal in je zaklical:

„Francka!“

Ni se ozrla in je stopala hitro, oči uprte v tla.

„Francka, da se kmalu spet vidimo!“

Njegov glas je bil čuden, zloben in sočuten obenem, okrenila je glavo in je videla koščen, z razmršeno brado poraščen obraz pijanca; oči so ležale pod košatimi obrvmi v globokih jamah.

Zapomnila si je ta obraz natanko, zakaj videla ga je pozneje, po davnem času, ko se je sklanjal nad njo in je bil poln usmiljenja...

Izpreletelo jo je nekaj nerazumljivega in hitela je navzdol proti trgu, proti kolodvoru. Slišala je, da jo je klical zadaj trepetajoč glas, ki se je izgubljal v vetru.

„Francka, ostani!“

Mati se je vračala v izbo in opirala se je z rokama ob steno, da je prišla do klopi, ker so se ji zibala tla pod nogami in se je strop majal in udiral...

VIII

KLANEC SIROMAKOV

Hladen marec je bil; dež, ki je škropil v dolgih tenkih curkih, je bil mrzel kakor snežnica; če je ponehalo za uro, je zapihal leden veter; sneg se je tajal počasi in ponoči je zmrzavalo, tako da so bili pokriti travniki zjutraj z ledeno skorjo, tako trdo, da so odskakovale in se pršile deževne kaplje, kakor da bi bile ob steklo.

Lojze Mihov je romal po cesti iz Ljubljane. Roke je imel zakopane v hlačnih žepih, ovratnik kratke suknje je bil zavihal visoko do ušes in skrivalje vanj kocinasto brado. Drugače pa ga vreme ni zelo zanimalo; žvižgal je polglasno, ni se mu zdelo potrebno, da bi se ogibal luž, ki so prepregale cesto; z levo nogo je malo poskakoval,

ker ga je žulil čevljar na peti; menda je bil prodril žebelj skozi podplat.

Pridrdral je mimo kmečki voz in ga je oškropil.

„Kanalja, če me ne vzameš gor, pa me vsaj pri miru pusti!“ je zakričal za njim.

Ozrl se je časih naokoli in spominjal se je študentovskih časov, ko je hodil po teh krajih z velikim upanjem in z veliko žalostjo v srcu. Spomini niso bili posebno otožni in smehljaj se je. Domislil se je, kako je romal nekoč z materjo proti Ljubljani in kako je mislil vso pot o neki čudni prihodnosti, ki je bila takrat zelo blizu — bogastvo, gosposka kočija, dvoje parov konj, vse življenje tako sladko, kakor večer svet večer... Domislil se je in še bolj veselo mu je bilo pri srcu, tako da je stresal z glavo in se smejal polglasno.

Prišlo mu je nasproti dvoje žandarmov v dolgih plaščih, puške na ramah. Stopala sta krepko in naravnost, tako da se jima je moral umakniti v stran. Gledala sta ga s sumljivimi pogledi in čeprav se ni ozrl, je opazil na korakih, da sta gledala za njim. Smehljaj se je in si je mislil:

„Če se zdajle ozrem, stopita k meni in me poprašata z moškim glasom: ‚Kdo si?‘ In jaz bi jima odgovoril — no, kaj bi jima odgovoril? ‚Lojze Mihov!‘ — Hvala Bogu, ime mi je še ostalo! Imena človek nikoli ne izgubi — bodi si še tako siromašen, ime ima vendarle. Tako je na svetu vse pravično in dobro urejeno.“

Zvedrilo se je malo, sonce je zasijalo na luže, zalesketalo se je na travnikih, pokritih s kopnečim snegom. Lojze je zamežikal, dobro mu je dela sončna svetloba in odvihal si je ovratnik, dasi je bilo mrz in so bili sončni žarki hladni kakor v januarju. Na zahodu je bilo nebo že čisto jasno, svetla sinjina se je širila zmerom bolj, segala je zmerom višje in oblaki so se pomikali počasi za vzhodne in južne gore. Komaj za ped visoko je že stalo sonce nad holmi in tako je bilo hladno in blede, da so oči lahko gle-

kmetje imajo posebne probleme

ka še preusmeritvene skupnosti in jih dodelili oddelku za statistiko. Zidava gnojnih jam in silosov pa se itak več ne subvencionira in jih kmetje sami gradijo privatno.

Politika ne pozna hvaležnosti. Zato vsak politik gleda, da se za časa svojega delovanja sam plača. Če je to zamudil, mu je zadaj težko kaj doseči. To se je zgodilo tudi bivšemu predsedniku Zbornice, ekonomskemu svétniku Gruberju. 25 let je deloval v Zbornici, a ko je hotel imeti po odstupu pokojnino, je imel mnogo nasprotnikov. Nekateri so dejali, da si je ni zaslužil, drugi spet, da je ni potreben, ker dobiva pokojnino kot bivši državni poslanec in ima še od doma mastne dohodke. Ko se je v Zbornici le posrečilo dobiti za pavšalno odpravnino 350.000 šilingov potrebno večino, je deželna vlada sklep razveljavila, češ da ne odgovarja ustavi. Da bi mu vendarle mogli kaj dati, je bilo potrebno spremeniti pravila Kmetijske zbornice. V novih pravilih so prevzeli o pokojnini ista določila, ki veljajo za deželnega glavarja in deželne svétnike pri koroški deželni vladi. Pet od sto od svojih prejemkov morajo vplačevati v pokojninski sklad in dobijo po desetih letih pokojnino. Ta določba velja za naprej in tudi za nazaj. Če predsednik umre, dobi vdova polovico njegove pokojnine. Zato se vsak predsednik Zbornice trudi, da bi bil dvakrat izvoljen, da bi po desetih letih dobival do smrti lepo pokojnino.

S sprejemom novih pravil so utihnili zlobni jeziki. Če deželnemu svétniku po dveh zakonodajnih dobah pripada pokojnina, zakaj bi predsedniku Kmetijske zbornice ne? Zaradi tega so bila nova pravila sprejeta z veliko večino.

Pravila so predvidevala, da morata vsak pismen predlog podpisati dva zbornična svétnika, da bi ga lahko obravnavali. Ker ima naša frakcija samo enega člana, sem predlagal, da bi se v pravilu vneslo tudi to, da je frakcijam s samo enim članom mogoče staviti pismene predloge. Temu prezidij ni ugodil, zagotovil pa mi je, da se bodo moji ustni predlogi po mož-

nosti upoštevali, saj so vsi posneti na magnetofonski trak. Treba se mi je pač vedno oglašiti k besedi, kadar je občni zbor Zbornice, in to je trikrat na leto.

Na občnih zborih pred letom 1970 je predsednik v svojih poročilih vedno hvalil vladne ukrepe o kmetijstvu, opozicija pa jih je grajala. Vedno so se prekljali med seboj, govorili bolj za one, ki so stali zunaj pri oknih, kot pa o lastnih praktičnih potrebah. Tako je bil občni zbor Koroške kmetijske zbornice največkrat le odsev politike dunajskega parlamenta. Ko so prevzeli vlado socialisti, se je list obrnil. Sedaj je Zveza delovnih kmetov začela hvaliti vlado in Koroška kmečka zveza je našla na njej vse polno pomanjkljivosti. Kar bi prej nikoli ne terjali, namreč povišanje cene mleka, to so sedaj na vso moč zahtevali. To zahtevo so združili tudi z željo po pocenitvi pogonske nafte in na posebnem občnem zboru Kmetijske zbornice naj bi se to obravnavalo, nakar bi šlo odposlanstvo k deželnemu glavarju in ga naprosilo, da bi le-ta na čelu koroškega odposlanstva posredoval pri zveznem kanclerju in dunajskemu parlamentu, da bi ceno mleka zvišali in ceno nafte znižali. Pogovora frakcij in naslednjega občnega zbora sem se udeležil tudi jaz. Tam sta obe kmečki zvezi predlagali vsaka svojo resolucijo. Obe sta vsebovali iste zahteve, le da so socialisti v svoji resoluciji še pohvalili kanclerja Kreiskoga, ker je uzakonil skrajšanje vojaškega roka, kar je zlasti v prid kmečki mladini. To je vzbudilo silen krik pri nasprotnikih in pri glasovanih je bila resolucija Zveze delovnih kmetov zavržena.

V imenu svoje frakcije sem podal naše zahteve: Povišanje cene mleka, znižanje cene nafte, ustanovitev industrij in obratov na južnem Koroškem in da bi dodatni rentniki dobivali polno kmečko pokojnino. Te zahteve sem ponovil še v slovenskem jeziku, kar je pri nekaterih nestrpnih zunaj pred okni, kjer so poslušali zborovanje po zvočniku, zbudilo silno jezo, da so začeli vpiti in žvižgati. Še huje pa so vpili, ko je govoril social-

istični zbornični svétnik Poscharnig in kljub ukoru ni hotel prenehati z besedo.

Nato smo šli voditelji frakcij s sprejeto resolucijo na deželno vlado. Tam nas je sprejel deželni glavar; le-ta ni bil voljan iti z nami na Dunaj v parlament in h kanclerju. Posebno se mu je pokadilo pod nos, da je Koroška kmečka zveza organizirala tisočglavo množico, ki je nosila transparente, delno žaljive za socialiste. Dejal je, da mu nasilje ceste ne ugaja in ne bo ugodil, ker sicer bi ga tudi drugi izsiljevali. Poslal pa bo našo resolucijo na Dunaj po pošti, kjer ravno sedaj razpravljajo o ceni mleka.

Cena mleka je bila pri 1. kvaliteti nato res zvišana za 25 grošev pri litru. Morda je temu sopomagal tudi prihod našega odposlanstva h glavarju Simi.

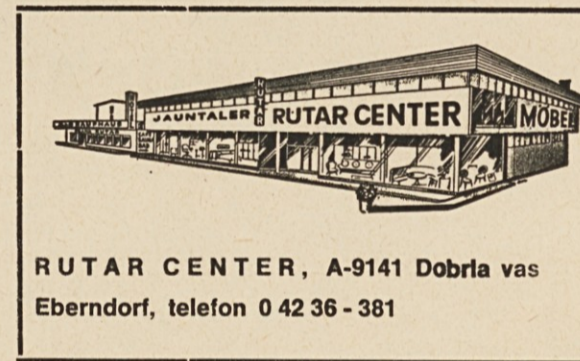
Tik pred žetvijo se je letos sestal še rastlinogojški odbor in imel sejo v obliki izleta po krajih, kjer so bili razporejeni gnojilni poskusi. Po ogledu Lindenhofa smo se z avtobusi odpeljali v Labotsko dolino, da si ogledamo koruzna polja in poskusno sadjarsko postajo v Št. Andražu. Južinali smo v kmetijski šoli in pogledali še muzej starega kmečkega orodja. Nato je šla pot nazaj na Grebinj, mimo Vovber na Brückl, v dolino Goričice, mimo cementne veletovarne in nato preko gorskega sedla na

Krappfeld. Občudovali smo ogromne žitne njive tamkajšnjih veleposestnikov. Posevki so bili dobro obetajoči, govorili so, da se nadejajo po 50 in več metrskih stotov zrnja na ha.

Zaključek seje je bil v gostilni Knafl blizu Kaple na Grobniškem polju. Z večerjo nas je pogostil inženir avstrijskih tovarn dušika, Lobner. Dobra kapljica je razvezala jezike. Nekdo od višjih se je hotel v smešnem govoru obregnuti ob našo dvojezičnost. Ker sem se čutil izzvanega, sem povzel besedo in jim predložil vso našo problematiko, osvetljeno iz našega zornega kota. Večkrat sem poudaril, da smo tudi mi Korošci (Kärntner), da smo dobri kmetje, ki se oklepamo naše grude, ki jo hočemo ohraniti tudi našim sinovom, čeravno je zemlja pri nas manj rodna kot tu na Krappfeldu in so velikosti posestev veliko manjše. Isto je z našo materinščino, ki jo ravno tako spoštujemo kot vi vašo materino govorico. Mi smo se naučili vašega jezika in hočemo gospodarsko z vami sodelovati. Ne pričakujemo, da se boste v slovenščini priučili, pač pa želimo, da nam upravičenost naše svojstvenosti priznate. Le na tak način bo možno ustvariti toliko zaželeno kmečko enotnost („Bauerneigekheit“) in mirno sožitje obeh narodov na Koroškem.

Frühzeitige Weihnachtseinkäufe
sichern größte Auswahl, beste Beratung
und angenehme Atmosphäre

V Mohorjevi knjigarni dobite božične razglednice in lepe jaslice.

RUTAR-CENTER
RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

RUTAR-CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom
- dostavi

PRODAM HIŠO!
Zaradi bolezni
**PRODAM PO ZELO
UGODNI CENI**
ENODRUŽINSKO HIŠO:
2000m² zemljišča, 5 tujskih
sob, 2 kopalnici, stranski
prostori, klet. Hiša je na lepem, mirnem kraju v okolici Škocijana. (Po želji tudi z vsem pohištvo.)
Naslov na uredništvu NT,
Viktringer Ring 26.

**Darujte za
tiskovni sklad!**

Küchen

- direktna prodaja k cenam proizvođačje
- tukaj načrtuje in izdeluje strokovnjak vašo kompletno kuhinjo
- od ponedeljka do petka odprto brez odmora od 8. do 18. ure; v sobotah od 8. do 12. ure.

PROSTORI ZA OGLEDE IN RAZSTAVLJANJE V TOVARNI:
PODJERBERG / ST. KATHREIN
Pošta Škocija / Schleifling
Telefon 0 42 74 - 29 55 18

**Obiščite galerijo
Wernerja Berga!**

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglašnega oddelka in uprave 84 3 58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Od govorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — iska: Tiskarna družbe sv. Mohorja v eClövcu, Viktringer Ring 26.

dale vanj. Lojze je gledal naravnost v sonce in se je smehljajal kakor otrok.

„Glej no, še nikoli te nisem videl; ampak danes si se sleklo pred mano, ti gosposko veličastvo, in jaz te gledam, sram te bodi!“

Zasmejal se je, nato je zažvižgal veselo koračnico in je stopal v taktu dalje, po cesti, ki se je že sušila, ko je komaj dež ponehal in se je ozrlo sonce nanjo z zaspanim, še trudnim očesom.

Ravnina se je ožila, z desne so se bližali holmi in so zagrinjali dolino z dolgimi sencami. Lojze je ugledal od daleč samotno krčmo in se je spominjal z veseljem ljubeznivega in gostoljubnega krčmarja; pospešil je korake in ko je prišel do krčme, se je nameril naravnost vanjo. V veži ga je srečal krčmar in se je razveselil.

„Kje pa sem te videl, čakaj no? . . . A, ti si tisti študent, že vem. Kar noter, kar noter!“

Porinil ga je skozi duri in Lojze je ugledal družbo za mizo, dvoje mladih gospodov in lepo hči krčmarjevo, ki se je ozrla nanj z velikimi očmi — tiste oči so bile kakor takrat in Lojzeta je minila razposajenost, zabolelo ga je v srcu in čutil se je plahega in nerodnega.

„Študent je, Ančka, prinesi mu vina in kruha!“

Gospod z drobno bradico in z naočniki se je ozrl nanj, gledal ga je pazljivo dalj časa.

„Kaj niste vi Mihov?“

„Seveda sem Mihov, Lojze Mihov!“

„O, glej, tak sedi no sem — jaz sem Krivec, Jože Krivec . . .“

Ponudil mu je roko, Lojze ga je gledal začuden.

„Nobenega Krivca ne poznam . . .“

Nato pa se je mahoma zagrohotal in se je zavrtil na peti.

„Ah, Krivček, Krivček . . . Kakšen pa si? Čemu pa imaš naočnike? In brado nosi Krivček! . . . Kaj pa delaš tod?“

„Kaj bi delal tod?“ je odgovoril Krivec bolj mirno in hladno in je premeril z dolgim pogledom Lojzetovo zanamarjeno in zakrpano obleko. „Učitelj sem pri vas, že dve leti.“

Lojze je prisedel k mizi, drugi gospod, suh in kakor zelo sestradan, je bil davčni praktikant iz trga. Iz dolgega obraza so gledale velike, toda prazne in tope oči.

„Kaj pa ti, Lojze? Kaj pa ti počneš?“

„Nič ne počnem. Upiral sem se dolgo, pa ni bilo nič in če je brez upiranja isti vrag, čemu bi se človek po nepotrebem mučil?“

„A tako!“ je odgovoril učitelj malomarno in se je ozrl še enkrat pazljivo in radovedno na Lojzetov obraz. In ta obraz ni bil čisto nič podoben veselim besedam Lojzetovim; smejal se je, kakor se reže lobanje; lica so bila sama ohlapna koža, nos je bil oster in svetel, kakor mrličev, oči so ležale v globokih jamah; redke kocine, ki so poganjale pod nosom in na bradi, so dajale obrazu celo nekaj odurnega, pijanskega. Roke je imel na mizi — koščene roke so bile in koža se je grbila na njih kakor pri starcih. Ko mu je bil dal roko, je čutil učitelj potne in spolzke dlani.

„Kam si se zdaj namenil?“

„Domov; mater grem pogledat, če še živi. Nisem je videl že pet let in ona misli, da se vrnem v kočiji, z dvema paroma konj . . .“

Izpraznil je kozarec in rdečica mu je stopila v lica, čuden ogenj se je vžigal v očeh.

„Ali se še spominjaš, Krivček, na naše ljubljanske čase? Ali se spominjaš, kako smo krokali? — O, Krivček, zapoj še enkrat s tankim glaskom svojim, da te slišim, preden umrjem!“

„Kje so zdaj ljubljanske beznice!“ je odgovarjal učitelj resno. „Druge skrbi imamo zdaj, dragi moj!“

Lojze je bil vesel, smejal bi se in prepeval bi.

„Kdaj pa si izginil iz Ljubljane?“ ga je prašal učitelj.

„Ne vem, izginil sem nekoč, ko nisem imel ne kosila, ne stanovanja . . . Ali veš, zakaj sem šel od gledališča? Zato ker mi je na odru želodec krulil —“

Učitelj je stresel nevoljno z glavo, praktikant se je nasmehnul.

„Pomisli, na Dunaju sem bil in sem se hotel vpisati — kam, misliš? Naravnost v akademijo! Saj sem bil dober risar.“

„Vraga, zakaj pa se nisi vpisal?“

„Kako? Raztrgan sem bil, pa si še noter nisem upal . . .“

Nato sem grabil sneg, zaslužil sem goldinar na dan, ali to je bilo samo tri dni, dalj nisem mogel . . .“

„Zakaj ne?“

„Zato, ker ni več snežilo.“

„Kako pa si prišel v domovino?“

„Na državne stroške, pet dni sem se vozil — ali prijetna vožnja je bila, nobenih skrbi ni imel človek . . . Večno mi bodo ostali v spominu tisti dnevi: jéš, pa ne prašaš, odkod je prišlo; spiš, in te nihče ne goni preko praga — kakor tičica pod nebom . . . Nato sem bil spet celo leto v Ljubljani.“

„Kaj te niso pripeljali domov?“

„Izgubili so me spotoma, kakor prazno vrečo . . . Ali potem, bratec, ti je bilo življenje! . . . Misli si, da sem kradel jabolka za vodó — to je velika umetnost in več potrpljenja in vaje je treba zanjo, kakor na priliko za šolmaštrovanje. Potem sem prišel k advokatu.“

„Čemu nisi ostal pri njem?“

„Po prvi plači, ki mi jo je bil dal, sem se od veselja tako napil, da me dva dni ni bilo v pisarno . . . potem si pa nisem več upal tja . . . To je bila zadnja nit, ki sem jo pretrgal; takrat se je nehalo vse . . . In zdaj sem čisto svoboden.“

„Ni bilo lepo življenje,“ je opomnil učitelj.

(Dalje prihodnjic)

Propaganda za štetje je v zadnjih dneh dosegla svoj višek z značilno izjavo urada zveznega kanclerja, da udeležba pri štetju ni obvezna. S tem je potrdil kanclerjev urad le to, kar so Slovenci vedno dejali. Prej pa so govorile stranke vedno o tem, da je „Teilnahme ist Bürgerpflicht“.

Propaganda za štetje je šla celo

Slovenci uspeli z aktivnim bojkotom!

(Nadaljevanje s 1. strani)

V Globasnici je eden od volilnih upravičencev bojkotiral štetje s tem, da je pred očmi volilne komisije strgal svoje volilnice ter jih vrzel županu v obraz. Take in podobne akcije so bile še v Vrbi, Železni Kapli ter drugod.

Ob desetih dopoldne se je v Celovcu pred sedežem koroške deželne vlade na Arnulfplatzu zbralo spontano 100 ljudi, ki so imeli s seboj svoje lastne glasovnice, pa tudi glasovnice drugih ljudi, ki so sicer bojkotirali štetje, toda sami niso prišli v Celovec. V naslednjih 45 minutah so udeleženci te akcije zažgali pred očmi številnih novinarjev ter televizijskih kamer okoli 600 glasovnic. Pri tem so deklamirali v zboru: KHD, ha, ha, ha! Kreisky, ha, ha, ha! Wagner, ha, ha, ha! Bacher, ha, ha, ha! Iz palače deželne vlade pa so opazovali to akcijo tajna policija ter visoki uradniki koroške deželne vlade.

Na Obirskem je bila udeležba izredno slaba, namreč samo 14 odstotkov. Pred voliščem pa so koroški Slovenci prepevali partizanske in borbene pesmi. Popoldne je naraslo število tistih, ki so na ta način izrazili svoje nezadovoljstvo nad sklepom treh strank. Nekaj minut pred 14. uro pa so dobili žandarji v okolici preko brezžičnih sprejemnikov klic na pomoč ter odhiteli na Obirsko. Zakaj, se še ne ve. Vsekakor je prispele tudi župan Lubas. Ko so tako imenovani varuhi javnega reda ter župan Lubas debatirali z domačini-Slovenci, se je izvedelo, kaj se je zgodilo v Selah. Lubas je nato osebno nadzoroval volitve ter ob asistenci šefa kriminalnega oddelka Paverja v svojem privatnem avtomobilu odbeljal skrinjo z glasovnicami. V daljši debati pa je prej slovenski občinski odbornik Franc Smrtnik nakazal nesmisel štetja, potem ko ga je župan skušal ustrašiti s „prisego na republiko“. Učitelj Miha Travnik je bil prav tako eden od vodilnih govornikov na Obirskem.

Obujajo spomine . . .

(Nadaljevanje s 5. strani)

volj jasni, da jih ni moči zanikati, preslišati ali iti mimo njih, kot gre do mladi Istrani v Trstu.

Omenimo naj samo pevske zборе, folklorne skupine, ki nastopajo složno s slovenskimi ob raznih priložnostih, pa mentorstvo za študente, ki se šolajo na univerzah, itd.

Kako je z italijanskimi šolami v Koprščini pa ne bi govorili, saj dovolj jasno govore osnovne šole, gimnazija, pa strokovne italijanske šole in drugo. Podatkov tu ne bi naštevali, ker ni v tem naš namen in kdor jih želi in zna brati, jih lahko dobi v uradnih biltenih Zavoda za šolstvo v Kopru ali drugje. Hoteli bi le povedati, da morja ob takih priložnostih, ko si lahko v laži in hujskanju stiskajo roke nekdanji „prijatelji“ — v spominu na tiste čase, ko so bili še na oblasti in složno z avstrijskimi funkcionarji nastopali proti Slovincem in Hrvatom v Istri.

- šk -

Ustrahovalna kampanja KHD brez uspeha

tako daleč, da so s posameznih občin prišli avtomobili po bolnike v deželno bolnico ter jih odpeljali na domače volišče. Toda ne le lahke primere. Kot je povedal neki zdravnik, so odpeljali na volišče težko bolne paciente, pri katerih je celo obstajala nevarnost, da umrejo za posledicami takega napa.

Heimatdienst pa je v soboto napravil posebno propagandno vožnjo v kolonah po vsem dvojezičnem ozemlju. Z zvočniki so skušali pokazati, kako močni da so. Vendar je bil uspeh te akcije zelo slab. Kajti v Celovcu se ni zbralo niti 50 avtomobilov, v treh kolonah

razdeljeni so se nato odpravili po dvojezičnem ozemlju. V Železni Kapli niso mogli nastopiti, kakor so to želeli, ker so jih Solvenci-domačini zapletli v takšne diskusije, da so se obrnili.

V Sinči vasi pa je stal Heimatdienstovski koloni napoti avtomobil slovenskega učitelja, ki je bil postavljen sredi čez cesto. Ko se voznik ni hotel izogniti, so odnesli heimatdienstovski avto s ceste.

Vendar vsa propaganda ni zalegla preveč: udeležba na Koroškem je bila sicer v primerjavi z ostalo Avstrijo največja, namreč 86 odstotkov. Toda to kljub temu še ni previsoka številka, ker se je

delala propaganda s tem, da so razglaševali uradni in neuradni krivi preroki, da je udeležba obvezna.

Na dvojezičnem ozemlju pa je bila udeležba za nekaj odstotkov pod udeležbo na ostalem Koroškem. Če ne bi bilo bojkota, bi morala udeležba biti pravzaprav na južnem Koroškem za več odstotkov višja kakor na severu dežele, kajti na zgornjem Koroškem ni tiste vsakodnevne konfrontacije s tem problemom. Tako pa je bilo narobe. Že podatki o udeležbi kažejo, da je precejšen odstotek koroških Slovencev uporabil pasivno obliko bojkota. Razne aktivne akcije, ki smo jih zgoraj opisali, pa kažejo, da so se naši ljudje predvsem poslužili možnosti aktivnega bojkota. Na sedež NSKS in uredništvo „nt“ še vedno prinašajo ljudje glasovnice, ki so jih nesli z volišča domov.

tem nič ne pomagata. Dejstvo ostane, da je Avstrija revidirala državno pogodbo.

In napadajo Slovensko gimnazijo. Pa so ti fantje samo protestirali proti protizakonitemu početju. Pred leti je skupina celovških nemških gimnazijcev osvinjala in izropala razna stanovanja. Pa so nekaj pisali, da so iz tiste in tiste šole, a je kmalu vse potihnilo. Primerjajmo samo ta dva dogodka, pa vidimo, kako nedolžen je bil podvig selskih fantov v primerjavi s tistim kriminalnim divjanjem v Celovcu.

A napadajo samo Slovensko gimnazijo. Tisto gimnazijo, ki nam jo je morala dati Avstrija po členu 7 državne pogodbe. Državna pogodba pa je temelj avstrijske neodvisnosti in samostojnosti.

BOGATA DRŽAVA

Vlada kanclerja Kreiskega je znana po tem, da si neprenehno izmišlja nove ideje, kako varčevati z denarjem. Naj se brijemo s čopičem in kremo, je samo ena izmed številnih domislic.

Cirkus okoli 14. novembra je stal našo državo nad 100 (sto) milijonov šilingov. Sto milijonov je vlada vrgla v nič, samo da je ugodila dolgoletni zahtevi najhujših nasprotnikov koroških Slovencev. Heimatdienst se lahko ponaša, saj je prav njegova zahteva osiroma-

šila Avstrijo za približno sto milijonov šilingov. Našemu kanclerju Kreiskemu mora biti po salamensko žal za tistih 100 milijonov, saj bi lahko ta denar kot dober in pošten socialist bolje uporabil za socialno skrbstvo, za nove telefone, zaboljšanje cestnega omrežja, da bi ustvaril nova delovna mesta na južnem Koroškem, tam, kjer živijo Slovenci. ježek

„NOTRANJI NEMIRI“

Nekaj dni pred 14. novembrom so se začeli pojavljati na južnem Koroškem avstrijski vojaki v polni bojni opremljeni. Oklopniki so zaorali globoke brazde v razmočeno južnokoroško zemljo. Pokazali so se tudi v Globasnici. V nočnih urah. Pravijo, da so bile to samo take navadne vojaške vaje. In to naravnost pred 14. novembrom. Časovno je bilo gotovo dobro usklajeno. Naj so le videli uporni slovenski Korošci, kdo ima oklopnike. Pravijo pač, da so se odvijale te jezenske vaje pod nekim posebnim geslom. Pravijo, da se je menda glasilo „Notranji nemiri“ (Innere Unruhen). Kot rečeno, tako se je čulo. Pa tudi pri raznih mostovih, čez Dravo npr., so se pokazali vojaki. Nekaj so vrtali in betonirali. Vse na levem, severnem bregu Drave. šalom

TAJNO GLASOVANJE

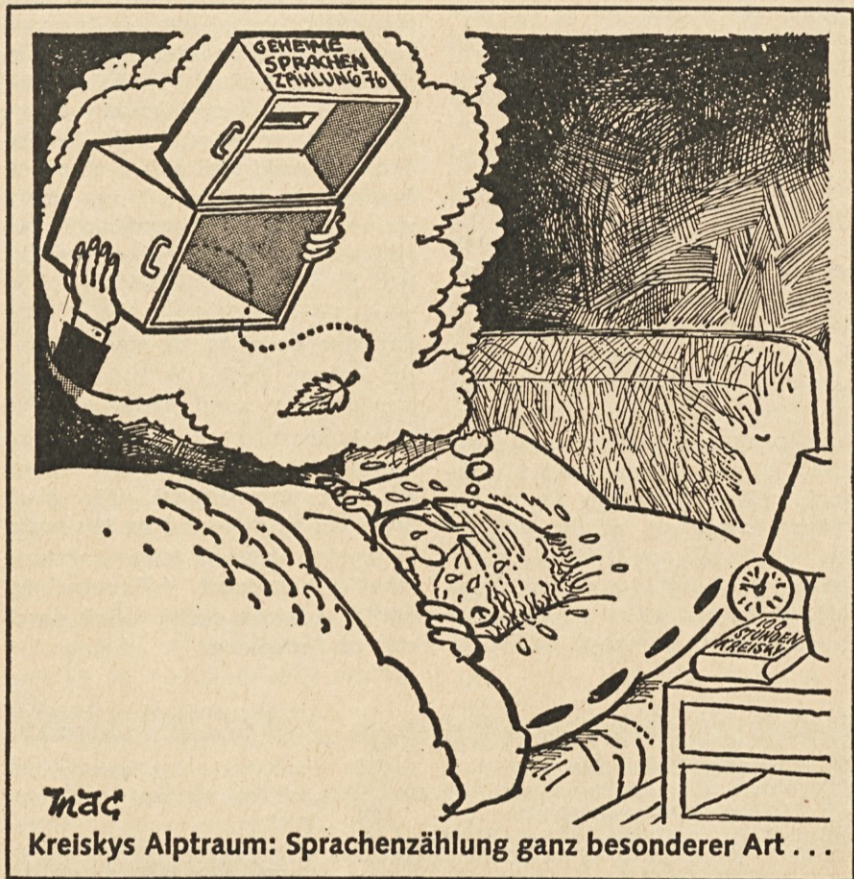
Vodje glasovanja v posameznih lokalih so tudi zelo skrbeli za pravilnost in tajnost glasovanja. Če je npr. prišel človek iz celice, ga je že čakal sam šef in mu takorekoč pomagal oddati ovojnico v škatlo. To se pravi, da je bilo treba oddati ovojnico tistemu šefu, ki je s svojimi prsti potipal, če je prazna ali ne. In glej, tako so poskrbeli za stoddotno tajnost in pravilnost tega postopka.

Katoliška prosveta v Celovcu vabi na predavanje z barvnimi slikami Vinka Zaletela

JAPONSKA — DEŽELA VZHAJAJOČEGA SONCA

v torek, 23. novembra 1976, ob 19.30 v dvorani Slomškovega doma, 10.-Oktober-Straße 25.

- POZOR!
- IŠČEM STARO KMEČKO HIŠO
- NA JUŽNEM KOROŠKEM ZA
- STANOVANJE. PONUDBE NA
- UREDNIŠTVO „NT“.

Kreiskys Alptraum: Sprachenzählung ganz besonderer Art . . .

Karikatura Kronen Zeitung, Dunaj

Napadi na Slovensko gimnazijo

Da je Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu tarča najbolj ne-kvalificiranih in prostaških napadov, zlasti s strani koroškega časopisja, smo vajeni. Po nedeljskem podvigu selskih fantov se je zliil na našo gimnazijo še večji val napadov, tokrat so začeli trobiti napade tudi časopisi iz dugh dežel. Kaj se je zgodilo v Selah? Sloven-

ski fantje so protestirali po svoje proti reviziji državne pogodbe. S tem, da Avstrija ruši temelje državne pogodbe, je pač sama odgovorna za vse morebitne posledice. Tega pa se razni pisarji nočejo zavedati, ker po njihovem mnenju Avstrija ni revidirala državne pogodbe, čeprav je čisto jasno, da jo je. Izvijanje in zavijanje pri

Prvi kandidat Skupnosti južnokoroških kmetov Ignac Domej, pd. Zgonc je znan in priznan kot neumoren zastopnik problemov našega kmeta. Že nad dve desetletji je Domej aktiven v raznih organizacijah kmečkega stanu, npr. v živinorejski zadruzi, okrajni kmetijski zbornici ter kot predsednik nadzornega odbora velikovške mlekarne. Domeja cenijo predvsem tudi zaradi tega, ker zna nastopiti tudi pred najvišjimi zastopniki republike. Slika ga kaže z novim ministrom za kmetijstvo in gozdarstvom, inž. Güntherjem Haidenom v pogovoru na Zgončevi domačiji v R'nkolah. Minister inž. Haiden cenil Domejeve izkušnje saj je bil nosilec liste 5 — Skupnosti južnokoroških kmetov — eden od tistih mož prve ure, ki so postavili na noge prvi krožek za vzrejo pujskov na Koroškem.

